

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesечно 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 360 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 540 Din
za inozemstvo
mesечно 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 540 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stop. petu-vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglasov
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
2. stop. petu-vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglasov
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
3. stop. petu-vrsta
malih oglasov po 150
in 20, večji oglasov
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Savaletova št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Verbum regis

Besede, ki jih je govoril kralj Aleksander 17. t. m. uredniku »Matina«, Juliju Sauerweinu, in so objavljene po vsem tisku, so v resnici kraljevske besede. Naš vladar ne zavrača odgovornosti za korak 6. januarja od sebe, marveč jo z vsem poudarkom za slučaj uspeha ali neuspeha sprejema nase in le nase, da si ga zakon od vsake odgovornosti izvzema. Poudarja, da je ta korak, ki ima služiti povratku naše države k političnemu zdravju in vsestranskemu napredku, njegovo delo, je naš vladar podal zopet dokaz svoje plemenite močnatosti.

Kralj poudarja z odkritosrčno jasnostjo, ki ne dopušča najmanjšega dvoma, da on noče države speljati na pot, ki bi vedla do vladavine, v kateri bi avtoriteta vrhovne oblasti bila brez kontrole. Sedanj režim je prehod, to kralj izrecno ugotavlja. On je prevzel sam oblast samo za čas, ki je potreben, da se naše notranje razmere tako uredi, da bodo ustvarjeni neobhodno potrebni pogoji, da država dobi pravi parlamentarizem in pravo demokracijo. Le-ta je bila in bo ideal kralja, ki jo hoče uresničiti on, ker je vladajoče stranke niso umele. Kralj hoče celo, da bi ljudstvo postalo bolj svobodno nego je bilo pod partizanskimi režimi in da bi moglo svojo voljo izražati z večjo neodvisnostjo, nego jo je moglo izražati doslej.

Kajti glavno zlo v naši državi je bilo po kraljevskih besedah v izrabljanju demokracije, za katero se je skrivala diktatura onih strank, koje šefi so samooblastno določali mandatarje, ki so samo navidez nosili pooblaščenje naroda, v resnici pa so bili po raznih sredstvih več ali manj usiljeni in vsugerirani. Ti so vzdrževali slab in popolnoma strankarski upravni aparat, ki je zopet v protiuslugo pomagal, da so bili izvoljeni protektorji popolnoma partizanskega uradništva. Stroške za to medsebojno igro je pa nosila država.

Besede monarha ne obsojajo niti demokracije niti poštenega in brezkoristnega ter nujno potrebnega strankarskega življenja, ki garantuje politično svobodo državljanov in njihov odločilni vpliv na vodstvo in upravo države, kraljeve besede žigosajo samo — in to z vso ostrijo — ono degeneracijo in izpačenje političnega življenja pod izveskom demokracije, ki so ga te stranke povzročile in tako državo pritirale do začetka razpada, ki so demokracijo samo v praksi privedle ad absurdum in po parlamentarnih metodah parlamentarni stroj sam ustavile. Kajti kralj hoče izrecno liberalen režim, režim državljanske svobode in odgovornosti vseh za blagor celote, hoče demokracijo, ki je naslonjena na te moralne podlage.

Kraljeve besede odgrinjajo z vso logično posledičnostjo potek dogodkov, ki so dovedli do poslednje krize, in kažejo na krivce z objektivnostjo, ki iz teh dogodkov sledi sama z neovrženjo jasnostjo. Kršitev ustave je abstinencia 85 narodnih poslancev, ki so s tem zanižali duha in smisel demokracije, da si je ogorčenje nad atentatom 20. julija razumljivo. Toda odgovornost za interes skupnosti zahteva odgovore, zatajevanja in žrtve ne samo od vladarja in šefa vlade, marveč tudi od neposrednega ljudskega mandatarja. Ko se je kljub tem težavam vendarle sestavila vlada, je njeno funkcioniranje — kakor vladarjeve besede same pravijo — onemogočila ena stranka iz povsem osebnih in malenkostnih razlogov, ki niso imeli ničesar skupnega z blagom države. Ko so potem Hrvati stavili svoje zahteve po reviziji ustave, ki da edina more privedi do ozdravljenja države, so drugi dejali, da tega ne dovolijo nikdar! Tako so stranke, ki stoje na osnovi demokratičnega parlamentarizma, same zastavile pot vsaki parlamentarni rešitvi in parlamentarni vladi. Slepota, pomanjkanje čute odgovornosti, skrajna in brezizhodna strankarska zaslepljenost so prisilile kralja, če je hotel rešiti državo, njeno duhovno in teritorialno edinstvo, da je prevzel sam oblast po ljudeh, ki jim radi njihovega nadstrankarstva, sposobnosti in poštenosti zaupa.

Kralj je izbral edino mogočo in edino pravo pot v danem položaju. Njen končni cilj je točno označen: povratek resnične, na sebični ljubezni do občega dobra in moralni odgovornosti sloneče demokracije. Pot pa je po kraljevih besedah od vseh dosedanjih strankarskih vplivov nemotena perijoda dela vlade, ki bo, odvisna samo od intencij vladarja in svoje vesti in poverjena z vladarjevo avtoriteto, izčistila in preuredila upravo in pripra-

Najvažnejše za Evropo je: močna in složna Jugoslavija!

Izjava g. Sauerweina o besedi kralja Aleksandra

Ljubljana, 18. jan.

Izjave kraljeve, ki smo jih včeraj priobčili, so po poročilih iz inozemstva povsod vzbudile živahno zanimanje, in kar je predvsem važno, tudi živahno odobravanje. G. Sauerwein je po avdijenci pri kralju obiskal še razne vodilne osebnosti današnjega sistema, nato pa se je odpeljal v Zagreb, kjer je v četrtek imel priliko, sestati se z voditelji bivše KDK. Imel je daljše razgovore z bivšim poslancem g. dr. Mačkom, z bivšim poslancem g. Pribečevićem in z bivšim poslancem g. dr. Trumbičem. Danes opoldne pa se je pripeljal v Ljubljano, kjer je istotako imel priliko, sestati se z uglednimi predstavniki slovenskega javnega mnjenja.

G. Sauerwein, direktor »Matina« in zaupni častnik francoskega zunanjega ministra g. Brianda, je star poznavalec Slovenije. Letošnje poletje je bival delj časa kot gost kralja Aleksandra na Bledu in je bil z ozirom na prijateljske usluge, ki jih je napravil naši državi, odlikovan z redom sv. Save II. razreda. On je v častniških krogih znan kot najljubeznivejši družabnik in na vseh

mednarodnih konferencah igra kot zaupna oseba g. Brianda važno vlogo.

Naš urednik je z drugimi gg. ljubljanskimi častniki imel priliko, razgovarjati se z g. Sauerweinom, ki je ob priliki dal med drugim sledeče značilne izjave o vtisih svojega bivanja v Jugoslaviji:

»Mudil sem se v Jugoslaviji samo par dni in zato bi moji vtisi o tem bivanju bili zelo skromni, če bi ne bil imel prilike, biti sprejet od Nj. Vel. kralja in razgovarjati se z najodličnejšimi predstavniki javnega življenja v Vaši državi.

Mi v Franciji smo iniciativo Nj. Vel. kralja sprejeli in dorazumeli kot akt hrabrosti in patriotizma. Mi smo, bolje povedano, uvideli, da je kralj, ne da bi iskal kakšnega olepšavanja, sam prevzel odgovornost za vso akcijo. Nikdar nisem imel vtisa, in po sedanjem bivanju v Belgradu ga imam še manj, da bi kralj sploh kdaj pomišljal na to, da bi se vpelje v Jugoslaviji trajen režim samovladarstva. Nasprotno sem prepričan, da je današnje stanje samo prehodno, da bi se ustvarilo nekaj novega, kar nima niti najmanjše zveze s samovladarstvom. Dasiravno naj bi vsa od-

govornost za uspeh ali neuspeh tega podjetja padla na kralja, moramo vendar biti na jasnem v tem, da bo to odgovornost pred zgodovino v največji meri s svojim vladarjem delilo jugoslovansko ljudstvo. Od jugoslovanskih državljanov je največ odvisno, če bodo to najvišjo iniciativo pravilno dorazumeli in napore monarha podpirali.

Mi v Franciji smo popolnoma prepričani in imamo tudi polno vero, da bo jugoslovansko ljudstvo pri tej priliki pokazalo isto požrtvovalnost, kakor jo je pri tem važnem dogodku pokazal kralj sam.

Politični prepri in politično-strankarska opredelitev v Jugoslaviji se nas Francozov ne tiče. Mi pri vas poznamo samo prijatelje. Je pa nekaj, kar ni važno samo za nas, marveč je morda najvažnejše za vso Evropo, to je potreba močne, edinstvene in složne Jugoslavije.

G. Sauerwein je nato ostal delj časa v družbi s svojimi slovenskimi tovariši, ki so ga spremlili zvečer na vlak, ki ga je popeljal preko Avstrije in Švice v Pariz.

Novi železniški tarifi

Varstvo kmetijstva in industrije

Belgrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Iz kabineta prometnega ministrstva smo danes dobili sledeče obvestilo:

Prometno ministrstvo je danes končalo delo na začasnih tarifnih reformi tako, da bo novi tarif o prevozu blaga na železnico stopil v veljavo 1. marca 1929. Reforma teh tarifov se je izvršila ob intenzivnem sodelovanju gospodarskih krogov po tarifnem odboru, kar jamči, da bo novi tarif dobro vplival na razvoj našega gospodarstva. Povišanje tarifov se je izvršilo tako, da so se povsod varovali interesi našega kmetijstva in industrije. Še bolj se je zavaroval izvoz preko naših domačih

stanišč. Začasna reforma tarifa je imela za cilj, povečati železniške dohodke s tem, da se sanirajo splošne železniške razmere. Nove tarifne reforme, s katerimi bo ministrstvo pričelo takoj, pa bi izvršile temeljito revizijo vseh tarifov. Današnji tarifi so vsebovali še stara načela, ki ne odgovarjajo spremenjenim gospodarskim razmeram naše države. Namen te reforme bo ta, da se železniški tarifi prilagodijo stvarnemu gospodarskemu stanju in da se zaščitijo gospodarski interesi kakor tudi interesi železniške ustanove. Tarifni odbor je imel danes ves dan posvetovanja v zborniških prostorih. Slovenijo je zastopal dr. Mohorič.

Nova velikanska gozdna afera

Zelo ugledni politiki prizadeji - na škodo kmetov

Zagreb, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Vaš dopisnik je zvedel, da je na pomolu velikanska gozdna afera v okolici Siska. Neka velika zagrebška lesna trgovina in žaga je kupila velik gozdni kompleks v okolici Gline pod vsako ceno od neke »zemljiške zajednice« na podlagi cenitve gozdarskega referenta. Ta tvrdka si je prizadevala, da ne bi prišlo do licitacije. Ostala je sama edini kupec. Ker kmetje niso bili poučeni, so verjeli cenitvi in prigovarjanju tistih, ki so za to dobili velike provizije. Ko se je zvedelo, da je »zemljiška

zajednica« utrpela večmilijonsko škodo, se je započela akcija, da se kupčija razveljavi in da se zadeva predloži gozdarskemu ministrstvu, da jo preišče in vzame afero v svoje roke in postopa proti vsem, ki so povzročili izgubo. Zvedelo se je, da so v to afero vpleten nekatere zelo ugledne politične osebnosti. Prizadeta tvrdka je že dvakrat tako postopala proti »zemljiški zajednici« s pomočjo strankarskih politikov, ki so na ta način dobili velike provizije.

Navodila za delovanje uradnikov

Belgrad, 18. jan. Predsednik vlade in notranji minister general Zivković je izdal posebno naredbo, kako naj se čim bolj pospešuje delo v pisarnah, ker je po dosedanjih statistikah veliko zaostankov. Predsednik vlade je poslal velikim županom okrožnico, naj se zaostanki takoj odpravijo in naj uradniki v ta namen delajo tudi čez uradne ure.

Belgrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Finančni minister dr. Švrljuga je izdal na vse svoje uradnike daljšo okrožnico, v kateri najprej označuje svoj položaj kot ministra, nato pa odreja:

Vsi uradniki, tako nižji kakor višji, morajo skrbeti za to, da pride njihova služba čim

bolj do avtoritete, da delajo po zakonu, nikdar se ne smejo spozabiti, da bi dopustili kršitev zakona. Vsi državni uradniki se morajo posvetiti samo državnim in službenim interesom. Od predstojnikov zahteva, da pod osebno odgovornostjo pošljejo ministrstvu seznam vsega nevrrednega, neproduktivnega in nespособnega uradništva, da se čimprej v interesu reda in varčevanja iz službe odpusti. Vsak uradnik mora strogo gledati na to, da tudi v zasebnem življenju živi tako, da dviga državno avtoriteto in avtoriteto svoje službe. Ravnanje morajo takoj poslati poročila, kako se pri njih vršijo posli, kakšni so uspehi in kakšno je njihovo stanje ter kako bi se spravili

posli v sklad z dejanskim stanjem. Minister strogo zapoveduje, da ne sme pisarni glavnih ravnateljev finančnega ministrstva obiskovati noben zasebnik, ako ni preje vložil prošnje in obrazložil vzroka. V pokrajinskih pisarnah prepoveduje intervencije in sprejemanje. Odreja, da se smejo le v gotovih slučajih sprejemati zasebniki.

Minister za narodno zdravje dr. Krulj je izdal posebno okrožnico na vse uradnike, v kateri našteva, kaj je namen kraljevega proglasa ter navaja kraljeve besede. Uradnikom zapoveduje, kako naj vršijo svojo službo v dobrodelnem oziru, čuvajo službene tajnosti, zahteva od njih korektnost in lojalnost itd. Zdravnike minister posebno opozarja na njihovo vzvišeni in dobrodelni poklic.

Zahteve kmetijskega zadružništva

Belgrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Pod predsedstvom dr. Antona Korošca se je vršila seja Glavne zadružne zveze. Obravnavala se je cela vrsta vprašanj, ki zadevajo naše zadružno gibanje. Sklenilo se je, da se intervenira pri kmetijskem ministru, da se čimprej izvede izenačenje zakonodaje, da se ob priliki ustanovitve gospodarskega sveta ne dopusti zapostavljanje kmetov, kakor je bilo to doslej, da Glavna zadružna zveza po svojih delegatih sodeluje na mednarodni gospodarski konferenci v Bukarešti, da se dela na osnovi Glavne zadružne zveze, ki naj bi bila čim bolj aktivna in da se čimprej skliče občni zbor teh zvez.

Program ministra ver

Belgrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Minister za vere je poslal vsem duhovnim oblastem okrožnico, v kateri omenja med drugim svoje imenovanje za ministra za vere in zatrjuje, da bo v tem resoru, ki ga je imel že v prvi narodni vladi, ob podpori popolnega zaupanja naših verskih poglavarjev uredil v mejah možnosti verska vprašanja. Minister pričakuje, da ga bodo verski poglavarji priznali cerkva s svojo duhovščino vred podpirali pri delu za moralno moč našega naroda. Minister obljublja, da bo uredil v posebnem zakonu medverske odnose na podlagi popolne enakopravnosti vseh priznanih veroizpovedi in da bo izdal poseben zakon o posameznih cerkvah ter tako uredil njihove posebne odnose do države.

Dobiček monopolske uprave

Belgrad, 18. jan. (Tel. »Slov.«) Od 1. maja do 30. nov. 1928 je prejela monopolska uprava proti vsoti, določeni v proračunu (1.597.041.091 dinarjev) 1.639.635.926.95 Din. Višek znaša 42.295.835.01 Din. Previšek od cigaretnih dohodkov znaša 5.415.419.84 Din. Vsi ostali dohodki so padli. Za padec soli je krivda v sistemu prodaje, ki je za celo državo tak, da ni mogoče doseči določenih dohodkov. Pri petroleju so padli dohodki zato, ker se v letnih mesecih manj petroleja uvaža.

Preiskava v ministrstvu za gozdove se energično vodi

Proti uradnikom ministrstva za gozdove in rudnike se bo po rešitvi ministra g. Radičevića vršila preiskava v ministrstvu. Za sedaj so v preiskavi le gg. generalni ravnatelj Stamenković in načelniki Milošević, Širer in Hosi, a se utegne preiskava razširiti tudi na druge osebnosti v slučaju, če sedanja preiskava ugotovi skrivno še koga drugega. Materijal, ki ga je zbrala anketa komisija, ne prihaja v poštev, ker se bo preiskava vodila od početka ter se bo vršila po potrebi tudi zunaj na terenu, kakor je to delala anketa komisija.

Ko bo preiskava končana, bo minister g. Radičević odstopil akte državnemu svetu, da izreče razsodbo, ki bo takoj izvršena. Do konca preiskave bodo obtoženi uradniki prejemali le polovico prejemkov.

Belgrad, 18. jan. Anketa komisija, ki jo je izvolila bivša skupščina in ki je preiskovala kazenska dejanja gozdarskega ministrstva, je te dni končala s svojim delom, ker ni več skupščine. Osrednja komisija za pregled pogodb pa nadaljuje z delom. Ne preiskuje samo dolgoročnih pogodb, ampak izdeluje tudi konkretne predloge za spremenitev pogodb v bodoče, in sicer v smislu čl. 277 fin. zakona.

Naša socialno-politična zakonodaja

Belgrad, 18. jan. Načelnik ministrstva za socialno politiko Jeremić je konfiriral s tajnikom Osrednje delavske zbornice Topalovićem. Slo je za vprašanje bodoče socialno-politične zakonodaje, in sicer za vprašanje, kako stališče bodo delavske zbornice zavzele sprito zahtev naših gospodarskih krogov, da naj se naša socialno-politična zakonodaja omili, češ, da je za naše razmere premoderna.

Dr. Trumbić o novem stanju

Vodja hrvatskih federalistov dr. Trumbić je »Az Est« dal izjavo, v kateri pravi, da je novi režim bil potreben. Sedaj prihajajo kraljeva dejanja. Njegovi nameni so dobri, medtem ko je general Živković energičen človek. Za državo pričakuje od novega režima korist. Ne ve, koliko časa bo trajalo. Nova vlada ima pred seboj ogromen zakonodajni program.

Minister g. Radičević in rudarji

Rudarji v državnem rudniku v Majdanpeku so v zelo bednem položaju. Centralno tajništvo delavskih zbornic v Belgradu je radi tega pri ministru interveniralo in ga prosilo za pomoč. Gospod minister je odgovoril, da se bo osebno iskreno zavzel za to, da se zboljšajo socialne razmere teh rudarjev in ostalega delavstva, ki spadajo pod njegovo ministrstvo. Presi pa, da mu pomore tudi centralno tajništvo od svoje strani, zlasti da mu stavi realne predloge in naznačuje tudi konkretne slučaje, ki so potrebni posebne pomoči.

Delavstvo gotovo z veseljem pozdravlja te jasne in odločne besede g. ministra.

Seja vseh trgovskih zbornic

Belgrad, 18. jan. Danes so se sestali tajniki trgovskih zbornic. Sklenili so, da se vrši 25. in 26. peta plenarna seja vseh zbornic v Novem Sadu. Glavna točka tega kongresa bo razprava o stanju gospodarstva z ozirom na zunanji svet.

Za izboljšanje prometa

Belgrad, 18. jan. (Tel. Slov.) 23. jan. se bo vršila konferenca ravnateljev železniških ravnateljstev, na kateri se bo obravnaval predlog gospodarskih zbornic o novem voznem redu in o presnovah na železnicah. Uredilo se bo tudi vprašanje, kako naj se poveča tovarni promet, ne da bi se oslabil osebni.

Pridelovanje tobaka

Belgrad, 18. jan. (Tel. Slov.) Finančni minister je odobril odlok monopolske uprave, v kolikor se nanaša na pridelovanje tobaka v naši državi za to leto. Na podlagi tega se bo pri nas zasadilo 1.162.500.000 tobaknih sadik. Po posameznih oblastih se razdeli to število tako-le: Bitolj 321.852.000, Bregalnica 107.750.060, Skoplje 280.000, Vranja 85.250.000, Niš 32.700.000, Kruševac 13.500.000, Užice 6.050.000, Podrinje 3.000.000, Mostar 145 milijonov 500.000, Split-Dubrovnik 58.000.000, Tuzla-Sarajevo 17.000.000, Zeta 14.000.000, Bečica 35.000.000, Podonjavje 6.000.000, Belgrad 41.500.000. Na račun pridelanega tobaka bo dala monopolska uprava pridelovalcem brezobrestno posojilo in jih vojaškasno nagradila z odbitkom od odkupne cene, katero bodo dotični pridelovalci prejeli za prodajo tobaka. Prijave za sejanje tobaka se sprejemajo od 15. januarja do 15. februarja.

„Obzor“ proti „Pravdi“ in „Jutru“

Zagreb, 18. jan. (Tel. Slov.) »Obzor« se peča s pisavo belgrajski »Pravde« ter pravi, da je toimačenje belgrajski »Pravde« in ljubljanskega »Jutra« kraljevega proglasa nepravilno in da državne interese škodljivo, predvsem glede razvoja bodočih dogodkov. »Obzor« pravi, da zagrebski tisk popolnoma pravilno postopa ob presoji kraljevega manifesta, ker je iz njega jasno razvidno, da se ne povrne več strankarska diktatura, niti ne centralistična ustava.

Za pripustitev verskih redov

Velik uspeh g. Brianda - Pred delno povrnitvijo pravic katolikom

Pariz, 18. jan. (Tel. Slov.) Prizadevanje francoske vlade, posebno pa zunanje ministrice Brianda, da bi napredoval v parlamentarnem obravnavanju vprašanja o zopetni pripustitvi verskih kongregacij, je končno doseglo uspeh, katerega se lahko pripisuje osebnosti Brianda. Posročilo se mu je, pripraviti upravno komisijo poslanske zbornice do tega, da je izvolila poročevalca za razpravo o lajiški zakonodaji v parlamentu, dočim sta se prej finančna in zunanje-politična komisija tej želji vlade upirali. Tudi v upravni komisiji je bil najprej še oster boj s poslancem Mandom, osebnim prijateljem in bivšim adjutantom Clemenceaua, preden je dosegel, da je bil izvoljen poročevalec. Briand je izjavil, da je raz-

prava o lajiški zakonodaji potrebna iz razlogov zunanje-političnega prestiža in mednarodne propagande. Mandel je ugovarjal, da kljub temu, da je osebno povsem za ohranitev korektnih odnosov z rimsko kurijo, smatra za zelo čudno, da si hoče francoska vlada navzlic ločitvi cerkve od države zagotoviti vpliv pri imenovanju škofov. Briand je to brez nadaljnjega priznala, toda s pripombo, da francoska vlada pri tem ni zasledovala morda političnih ciljev, temveč zato, da je ustregla izključno samo želji vrste parlamentarcev, in sicer, kakor je poudaril izrecno, nikakor ne samo »klerikalnih« poslancev.

Izjave kanclerja Seipla

„Parlament se ne sme postavljati med narod in vrhovno oblast.“

Dunaj, 18. jan. (Tel. Slov.) Pri drugem čitanju državnega proračuna je danes zvezni kancler dr. Seipel podal daljše izjave, ki so bile v glavnem notranje-političnega značaja. Smatral je izgraditev ustave v velikih obrisih za potrebno, posebno glede prava ljudskega glasovanja, ljudske zahteve in ljudske odločitve, obenem pa se je branil sprejeti nekoliko predaletosežni predlog socialnodemokratske opozicije o plebiscitu. Socialni demokrati so namreč vložili predlog, da bi smela že tretjina parlamenta po ustavi zahtevati ljudsko glasovanje, pri čemer bi se z navadno večino potom plebiscita lahko razveljavili tudi taki za-

koni, ki so že stopili v veljavo. Dr. Seipel je izjavil k temu, da noče za enkrat zavzeti stališča niti za niti proti, da pa smatra, da se mora o odpravi parlamentarizma na korist neposrednih pravic demokracije razpravljati previdno. Vlada ne more pristati na to, da se postavi parlament med vrhovno državno oblast in narod, če gre za to, da se pripravljajo zakonodajne odredbe, ker bi vlada sicer lahko bila prisiljena k dejanjem, ki bi morda res upravičevala očitke. Dr. Seipel je izrazil tudi željo, da bi izboljšanje trgovinskih pogodb, posebno z Jugoslavijo in Madžarsko, prineslo zaželjene ugodne uspehe za Avstrijo.

Demanti naše vlade

Belgrad, 18. jan. (Tel. Slov.) »Avalac« odločno zanika vest inozemskih listov, da bi bila naša država pojačala svoje čete ob bolgarski meji. O kakršnemkoli, čeprav le delnem pojačenju naših čet ob meji, ni v Belgradu ničesar znanega.

Lovska društva se oglašajo

Belgrad, 18. jan. Osrednja uprava vseh lovskih društev je poslala gozdarskemu ministrstvu spomenico, da naj se popreje zaslusijo lovske organizacije, predno bo ministrstvo sprejelo novi lovski zakon.

Ureditev predvojnih dolgov

Belgrad, 18. jan. Za naše delegate, ki naj gredo v Francijo, da uredijo končnoveljavo vprašanje naših predvojnih dolgov, so določeni dr. Stojadinović, dr. Slavko Sečurov in belgrajski vaeučiliški profesor Spasojević.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. jan. (Tel. Slov.) Vsled velikih snežnih zametov je ustavljen promet Mostar-Nevesinje-Gradska-Bileće-Trebinje, Bileće-Stolac-Tomislavgrad. V koloniškim okraju je zapadel silen sneg. Fonekod je ves promet onemogočen.

Belgrad, 18. jan. (Tel. Slov.) Poljska država je za 1. 1929 odobrila izvoz iz naše države v teh-le množinah: 350 ton konzerviranih rib, 2000 ton vina, 400 ton žganja, 200.000 ton pekmeza in 600 ton orehov.

Avidjence pri kralju. Dopoldne so bili v avdienci trgovinski minister dr. Mažuranić, poštini minister dr. Kumanudi, predsednik vlade in notranji minister general Pera Živković. Nadalje je bil sprejet v avdienco prometni minister dr. Korošec.

Za komisarja belgrajske oblasti je imenovan dosedanji predsednik oblastnega odbora Zivančević.

Zdravstveno ministrstvo bo, kakor čujemo, odpustilo v kratkem 40 dnevničarjev.

Finančni minister dr. Šverljuga je izdal posebno uredbu o organizaciji finančne stroke. Uredba obsega 22 dolgih točk.

»Belgrajski Orel«. Na podlagi razglasa belgrajske mestne uprave se je med drugimi društvi prijavilo tudi društvo »Belgrajski Orel«.

V pravosodnem ministrstvu so ustavljena postavljanja in napredovanja uradnikov do končnoveljave razvrstitve vsega uradništva po novih vidikih.

Proračun pravnice. Dopoldne je prosvetni minister sprejel vse referente ministrstva in se z njimi dolgo razgovarjal o tekočih zadevah. V glavnem je šlo za sestavo proračuna.

O redukcijah na železnici

poročajo belgrajski listi v tem smislu, da bo reducirano upravno osebje po pisarnah, eksperimentalno osebje na progah pa bo pomnoženo. Mi sicer posnemamo to vest po listih in ne vemo, koliko so te informacije točne. Toliko pa je gotovo, da je res treba eksperimentalno osebje na progah pomnožiti, ker so napori tega osebja preveliki. In ni dvoma, da bo novi minister železnice dr. Korošec storil posebno za eksperimentalno osebje vse, kar mu bo le mogoče.

Dunajska vremenska napoved: Večinoma jasno, v zapadnih severnih Alpah tiastopi polagoma višja temperatura, drugod pa bo jutraj hud mraz.

Iv. Vesensjek:

Definitiven agrarni zakon - državna potreba

Med problemi, ki jih prvih deset let nismo rešili, čegar definitivna rešitev pa se je pod dr. Koroševu vlado z naglim korakom bližala, je tudi agrarna reforma. Zavlačevanje je povzročilo držiavi in narodu veliko materialno in ravnotako veliko moralno škodo. Krivda leži v dejstvu, da so se tudi v tem resoru menjavale naglo osebnosti, ki so povrh imele pred očmi čisto bolj strankarske metode in vidike, kakor pa rešitev problema, ki bi odgovarjala zadovoljstvu naziranju o stališču poedinca in njegovih pravicah napram družbi in državi ter imela pred očmi gospodarsko in socialno dobrobit državljanov.

Resnica pa je tudi, da je pri nas, v naši jugoslovanski državi, problem težavnejši, kakor recimo na Češkem in Madžarskem ali Poljskem. Slovenec navadno razume in misli pod agrarno reformo le razlastitev velikih posestev in njihovo parcelacijo med agrarne interese. Toda to je v naši državi le en del problema, kajti v Jugoslaviji smo agrarnemu resoru dodelili tudi nalogo, rešiti fevdalne odnose, kar je pri nas v Sloveniji že davno rešeno v letih 1849-1867 na podlagi znane lex Kutić.

Ti fevdalni odnosi pa so povrh zelo različni. Drugačni so oni v Dalmaciji, drugačni v Bosni in Hercegovini in drugačni v Južni Srbiji. Pridenite k temu še različenost v načinu gospodarstva, kulture, klimatičnih razmer, pravnega naziranja in starih tradicij, ki vsemu temu še defetistično pojmovanje kot posledico vojske, pa imate še vedno malo pojma o težavah, katere je treba obvladati. Rešitev agrarnega vprašanja komplicira tudi realizacija obljube srbske vlade na Krfu, da dobe jugoslovanski dobrovoljci zemljo brezplačno.

Kljub težavam, napakam, zlorabam pri upravi in novosti problema pa je rešitev napredovala posebej zadnje leto, ko je prodrlo naziranje, da je treba izvršiti likvidacijo agrarnega vprašanja parčelino po materi in pokrajinah. Prvi zdrav plod tega naziranja je bil zakon o likvidaciji kmetijskih odnosov v Bosni in Hercegovini. V preteklem decembru pa se je z vsjo intenzivnostjo pripravil in v večini diskusijah predelal osnutek zakona o eksproprijaciji in likvidaciji veleposestev, za njim je prihajal osnutek zakona o likvidaciji agrara v Dalmaciji.

Pravna zavest prebivalstva in intenzivno gospodarstvo je najbolj razvito v severnih krajih naše države, zato se potreba po definitivni rešitvi agrara v Sloveniji, v Hrvatski in v Vojvodini občuti najbolje.

Dosedanja provedba agrarne reforme je slonela na uzakonjenih odredbah, na katerim je običajno dal vsak novi minister nov pravilnik.

Glavne uzakonjene odredbe so sledeče: 1. Predhodne odredbe za pripravo agrarne reforme z dne 26. febr. 1919. leta, zakon o izdavanju veleposestniške zemlje v štiriletni najem z dne 20. maja 1922. leta in zakon o prepovedi odprodaje in obremenitve veleposestniške zemlje z dne 20. maja 1922. leta. Noben teh zakonov pa ne omogoča končne likvidacije, temveč vse skupaj je provizorij. Zato si je dal izglasovati v finančnem zakonu za leto 1925-26 takratni minister Pavle Radič zakonsko pooblastilo o fakultativnem odkupu zemljišč, ki so pod agrarno reformo. Uspeh tega pooblastila pa ni uresničil v znatni meri nad, kajti likvidirano je na tej podlagi stanje samo za okroglo 2%-3% celokupne zemlje, ki je pod agrarno reformo.

Znatna ovira pri reševanju agrara v severnih krajih so bili tudi razni belgrajski-srbijanski - pokleni politiki, ki so se dali voliti v Vojvodini in v Sremu. Ko se je z zadnjimi volitvami domači vojvodinski element ojačil, se je čutil povsod tudi večji pritisk za definitivno rešitev, saj je Vojvodina na tem poleg Srema najbolj interesirana. Tako je prišla do četrtega osnutka zakona pod ministrom Džikom Popovićem. Ta osnutek je ožji odbor v Koroševu vladi zastopanih strank temeljito preročeval in znatno izpremenil ter dopolnil. Zato sem mnenja, da je z manjšimi dopolnili zrel za uzakonitev. Prihodnjič hočem pojasniti njegovo bistvo in cilj ter brezpogojno potrebo po rešitvi tega bolečnega vprašanja.

„Kaj bo storila SLS po svojem razpustu?“

Pod tem debelim in zanj tako prijetnim naslovom prinaša »Slov. Narod« celo kopo šegatajčih namigavanj in pripovedovanj, kakršne nekateri ljudje pri nas še vedno tako radi slišijo, četudi jim sicer ne verjamejo, ker so pač izšla v »Slovenskem Narodu«. Nekateri gospodje v Ljubljani so začeli prav komodno politiko. Napišejo kako prav zabavno vest, vzeto iz rokava, pa jo pošljejo v zagrebske »Novosti«. Te to zabavno zgodbo priobčijo, drugi dan jo pa isti gospodje v Ljubljani servirajo svojemu občinstvu kot »originaltelegram«. Ker so predpustom dovoljene šale, četudi niso duhovite, zato tudi gorenjo »Narodovo« senzacijsko sprejemamo kot tak predpustni dar. Škoda je le, da se našemu kolegi take šale primerijo tudi večkrat med letom, ko ni predpusta.

Vera in kultura

Ljudstvo izpoveda vero in varuje cerkev

Zadnja knjiga zaslužnega »The slavic review« *prinaša zanimiv pregled cerkvenega življenja pod ruskimi sovjeti. Pregled je oskrbel ruski duhovnik, ki živi v Rusiji. V njem so naslednji zanimivi podatki:*

Moskovska sovjetska »Pravda« *žalostno piše, da se mora imenovati tovarna »Komunistična avangarda« v Vladimirju prav za prav »Popovska avangarda«. To pa zato, ker so zbrali predilniški delavci 40.000 rubljev za zgradbo nove cerkve. Stara je bila po revoluciji izpremenjena v kino. »Ali je to pametno gospodarstvo?« se čudi »Pravda«. Seveda bi bilo bolj pametno od kraja zgraditi kino in pustiti cerkvico na miru, a tega ne bo »Pravda« nikoli priznala! List prinaša še več slanih poročil in se jezi, češ, da »bivajo v enajstem revolucionarnem letu popi po tovarnah v državnih stanovanjih. Z železno metlo bi jih bilo treba nagnati, a namesto tega jim delavci pohlevno in redno mesečno prinašajo svoje prostovoljne prispevke...«*

Zanimive so tudi številke »Zveze brezbožnikov«, ki uradno šteje 123.000 članov. V Ivanovo-Voznesenskem okraju, proletarskem središču »ruskega Manchestr« je 660 krščanskih društev s 174.300 člani ter samo 13 protiverskih društev z 200 (!) člani. V Novgorodski guberniji je imela lani Zveza brezbožnikov 2 rublja 81 kopejk dohodkov, dočim so zbrali verniki za svoje cerkve desetisoč... Na Ukrajini ima list »Brezbožnik« samo 6000 po večini obveznih naročnikov, dočim se širijo prepovedani protizanimivega pregleda sklepa:

»Živimo v marsikaterem oziru težje kot poprej. Naši nadpastirji so v prognanstvu ali razpršeni in se ne morejo sporazumeti, ker jim dela pošta težkoče. A nismo obupani in bodro gledamo v bodočnost, ker je postalo kljub preganjanju vse ljudstvo izpovednik vere ter varuh Cerkve.«

Učitelj Tomaža Akvinskega. Grof Albert Bollstattiški je bil rojen leta 1193 v Lanigeni ob Donavi. Kot samouk je postal eden največjih učenjakov srednjega veka ter je umrl kot preprost dominikanski redovnik leta 1280 v Kölnu pod imenom Albertus Magnus. Bil je učitelj Tomaža Akvinskega. Njegova znanstvena vrednost na polju bogoslovja, filozofije in naravoslovja je še danes priznana. Vendar še bolj kot učenjak se je odlikoval po svetniškem življenju. Kolončni so ga kmalu po smrti začeli častiti kot svetnika, čeprav ga Cerkve še do danes ni proglasila za svetnika. Leta 1622 je bil proglašen za blaženega. Leta 1698 so nemški katoliški dijakli osnovali znanstveno društvo pod njegovim imenom: Albertus Magnus Verein. Istotako se je v Kölnu ustanovila »Akademijac«, nazvana po imenu tega velikega moža. Njen namen je gojiti studij sholastične filozofije. Kakor rečeno, Albertus Magnus ni bil le učenjak, ampak uživa tudi svetniški glas. Ker doslej še ni bil proglašen za svetnika, so nemški škofje, krepko podpirani od nemškega katoliškega dijaštva, naprosili sv. Očeta, da započne proces, ki naj proglasi velikega Alberta za svetnika. Da to akcijo popularizirajo, prireajo nemški mladi katoliški učenjaki po Nemčiji znanstvena predavanja, ki naj pripomorejo k temu, da veliki učenjak Albertus Magnus, učitelj Tomaža Akvinskega, postane čim bolj znan med katoličani in da bo čim prej proglašen za svetnika.

Avstralija dobi novega kardinala. »Associated Press« *poroča iz Rima, da so avstralski katoličani bili obveščeni, da bo kmalu imenovan za Avstralijo kardinal. Kakor znano, Avstralija že od l. 1911 nima kardinala. Po smrti kardinala Moransa ni bil nihče imenovan.*

Letošnji evharistični kongres se bo vršil v Kartagiji, v mestu, kjer je nekdanja svetla najlepša krščanska kultura, ki nam je dala svelega Avguština. Vse prireditve se bodo prav za prav vršile na ozemlju med malo Kartago in Tunisom, ker Kartaga nima dovolj prostora za tako prireditve. Kongres se bo začel na 1500. smrtni dan sv. Avgustina, apostola Afrike. Zato bo glavna tema kongresa: »Sv. Avguština in presv. Evharistija.« Ves Alžir in Maroko se pripravljata na to slavnost krščanskega imena in notranje kulture. Tudi muslimanski svet kaže svoje gostoljubije. Tunisijski bej, ki je seveda mohamedan, zelo podpira priprave za evh. kongres. Zanimivo je, da ravno izobraženi muslimanski sloji zelo simpatizirajo s krščanstvom ter prosijo, naj bi katoličani otvorili še več katoliških šol. Dva vnuka bejeva in 36 princezij iz kraljevske hiše, čeprav vsi mohamedanci, so učenci katoliških šol.

Čuvajte se gripe!

Bolili boleznj pridejo najlažje v naše telo potom u tne in grine odprline. To najtemeljnejše razkužite in jo napravite o porno proti napadu bacilov ako uporabite okusne

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDER

Dobe se v vseh lekarnah, cena jim je zelo primerna!

Kaj je novega

Koledar

Sobota, 19. januarja. Marij, Pavlin, Kanut, Germanik.

Osebnosti

★ **Umrli** je 17. t. m. na Krki pri Stični g. Franc Rebolj starejši. Pokojnik je bil dober in vzgleden krščanski mož. Bil je več let odbornik hranilnice in občinskega odbora ter zvest naročnik »Slovenca«. Pogreb bo v nedeljo ob pol 10. — V Ribnici je umrl okr. zdravnik dr. Anton Schiffrer. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne. — V Selnici ob Dravi je preminul ugledni posestnik in pekovski mojster Alojzij Pečnik. Pokojni je bil zaveden in neustrašen katoličan in je moral radi tega svojega prepričanja marsikaj pretrpeti.

★ **Duhovniške vesti iz lavantinske škofije.** Župnijo Sv. Peter niže Maribora je dobil g. Anton Tkavc, stolni vikar v Mariboru, župnijo Marija Snežna pa g. Srečko Veršič, kaplan v Kozjem.

★ **Iz ljudskošolske službe.** »Politika« *poroča, da je na ljudsko šolo v Mokronog imenovan za učitelja srbohrvaščine Ahmed Lazarevič iz Fojnice.*

★ **Iz katastrske službe.** Imenovani so: Roger Bassin, oblasni katastrski ravnatelj, za šefa katastrskega oddelka pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani; geometri: Alfonz Gspan za šefa uprave v Ljubljani; Jakob Berne za šefa kat. uprave v Novem mestu; Franc Setina za šefa kat. uprave v Mariboru; Fran Vydra za viš. geometra pri kat. upravi v Ljubljani; Rudolf Didek za viš. geometra pri kat. upravi v Celju; Henrik Hrovatin za viš. geometra pri kat. upravi v Kranju; Ivan Pirc za viš. geometra pri kat. upravi v Ljubljani; Stanko Brinšek za viš. geometra pri kat. upravi v Ljubljani; Ivan Verbič za viš. geometra pri kat. upravi v Novem mestu; Fran Zupančič za viš. geometra pri kat. upravi v Kranju; Karel Kavšek za viš. geometra pri kat. upravi v Murski Soboti; Vladimir Tance za geometra pri kat. upravi v Ljubljani; Josip Sever za geometra pri kat. upravi v Mariboru; Josip Bajt za geometra pri kat. upravi v Brežicah; Vilko Minati za geometra pri kat. upravi v Slovenjgradu; Ivan Marinek za geometra pri kat. upravi v Ptuj; Bazilij Jeras za geometra pri kat. upravi v Celju; Ivan Kalin za geometra pri kat. upravi v Novem mestu; Fran Sifrer za geometra pri kat. upravi v Kočevju; Leopold Armic za geometra pri kat. upravi v Murski Soboti; Fran Osolce za geometra pri kat. upravi v Ptuj; Hinko Prelovce za geometra pri kat. upravi v Celju; Leopold Juran za geometra pri kat. upravi v Mariboru. — Geometrijski pripravnik: Dragotin Fajdiga za geom. pripravnik pri kat. upravi v Ljubljani; Drago Oibec za geom. pripravnik pri kat. upravi v Ljubljani; Rudolf Strnad za geom. pripravnik pri kat. upravi v Ljubljani; Rado Dvoršak za geom. pripravnik pri kat. upravi v Mariboru; Fran Terovec za geom. pripravnik pri kat. upravi v Mariboru. — Josip Verbič, inspektor oblasnega rav-

nateljstva katastra, za kat. inspektorja pri kat. oddelku finančnega ravnateljstva v Ljubljani. — Pisarji: Viktor Kostanjevec za protokolista pri kat. upravi v Ljubljani; Evgen Flšer za protokolista pri kat. upravi v Ljubljani; Alojzij Handler za protokolista pri kat. upravi v Novem mestu; Anton Vukšinič za protokolista pri kat. upravi v Novem mestu; Viktor Skočir za protokolista pri kat. upravi v Celju; Fran Lah za arhivskega pripravnik pri kat. upravi v Mariboru; Josip Novotny za protokolista pri kat. upravi v Ptuj. — Arhivski uradniki: Ivan Koman za protokolista pri kat. upravi v Kranju; Ljudevit Pirnat za protokolista pri kat. upravi v Ptuj; Mihael Zorčič za protokolista pri kat. upravi v Slovenjgradu. — Zvaničniki: Blaž Kanušar za zvaničnika pri kat. upravi v Brežicah; Mihael Zrimšek za zvaničnika pri kat. upravi v Brežicah. — Služitelji: Anton Jerman za služitelja pri kat. upravi v Ljubljani; Karel Mozetič za služitelja pri kat. upravi v Ljubljani. — Ferdinand Zlijar, geometer, za viš. geometra pri kat. upravi v Bosanski Gradski; Vladimir Vrtel, geometer, za viš. geometra pri kat. oddelku finančnega ravnateljstva v Banjaluki; Anton Bojce, geometer, za viš. geometra pri kat. oddelku finančnega ravnateljstva v Osijeku; Fran Berne, geometrijski pripravnik, za geom. pripravnik pri kat. upravi v Pančevu; Janko Hočevar, geometer, za geometra pri kat. oddelku finančnega ravnateljstva v Mostaru.

Ostale vesti

★ **Prosvetna zveza v Mariboru** svojim članicam. Radi novega zakona o društvih so mnoga društva na nejasnem, ali so tudi prosvetna društva razpuščena, odnosno ali je treba vsako posamezno društvo na novo prijaviti. Novi društveni zakon se bolj nanaša na politična odnosno strankarska društva, katera je treba tekom enega meseca prijaviti, za vsa prosvetna društva pa velja prejšnji društveni zakon, torej obstajajo naprej in imajo vse zakonite predpise izpolnjevati po doslej običajnem društvenem zakonu. Novi zakon o društvih in društvenih sestankih kulturnih in nepolitičnih društev še določa, da mora vsako društvo vse sestanke, t. j. odboreve seje, občne zbornice, prosvetne večere in poučne sestanke (izvzemši telovadne večere) tri dni poprej prijaviti okr. glavarstvu. Ako se vrše ti sestanki odnosno seje redno vsaki teden ali vsaki mesec, zadostuje, da se napovedo enkrat za vselej s pripombo, da se vrše vsaki teden ali mesec ob istem času. V napovedi je treba navesti dan, uro, kraj in dnevni red sestanka.

★ **Loterija Prosvetne zveze v Mariboru.** Pripravlja se loterija z lepimi dobitki, ki bodo vsakega razveselili. Srečke bodo veljale 5 Din. Zrebanje bo dne 25. marca. Poverjeniki in poevrjenice, ki bi hoteli razpečavati srečke, se naj prijavijo do 3. februarja t. l.

Na špici NOŽA v malo vole po obedu prašek MAGNA

pospešuje PREBAVO - urejuje ODVAJANJE

odstranjuje takoj preobilo kislino v želodcu, GOREČICO, bljuvanje - vzdigovanje - slab duh iz ust in želodca; zdravi katar želodca in črev, ture v želodcu, hemeroide, bolezni na jetrih

V lekarnah in drogerijah 1 zavoje z navodilom Din 4—

Arkadij Averčenko:

Draginja

Draginja, draginja! Samo še tega nam je bilo treba — draginje. Vendar mislim, da bomo lahko odpravili in uničili njen vzrok, samo če ga bomo našli. Na primer: presno maslo. Snoči sem stopil v neko trgovino in rekel: »Dajte mi pol kilograma presnega masla!« *»Izvolite.«* »Kaj stane?« *»Dvajset dinarjev.«* »Kilogram?« *»Da.«* »Vi lažete?« *»Pol kilograma.«* »Kako to? Vi v resnici lažete! Saj to ni mogoče! Koliko masla je v tem kosu?« *»Pol kilograma.«* »In ta košček naj stane dvajset dinarjev? Ta odvratni košček rumene zmesi da stane lepih in prelepih dvajset dinarjev?« *»Seveda, tako je.«* »Lažete!« *Potegnil sem revolver iz žepa in ga pritisnil pomčniku na sence rekoč: »Če mi ne poveste, koliko imate čistega dobička na vsakega pol kilograma, potegnem petelina!«* Padel je na kolena. »O, prisegam vam, dragi gospod, da imamo na vsakega pol kilograma petindvajset odstotkov dobička.« *»Odrinil sem ga s prezirom. »Verujem ti, pes! Grem naprej izpraševat.«*

Odšel sem v večjo trgovino. »Po čem prodajate pol kilograma presnega masla?« *»Po deset dinarjev.«* »In po čem ga kupujete vi?« *»Po 9.25 Din.«* Spet sem prijel za revolver. »Ni mogoče, da bi za to plačevali 9.25 Din! Debelo lažete!« *Padel je na zemljo in mi objel kolena. »Verujte mi! Kmetje, lastniki krav, nam prodajajo presno maslo po 9.25 Din. Čemu smo pa potem mi tukaj?«* Jezen sem ga opalil po zadnji plati, dobro sem si obrisal z rutico roke in odšel dalje.

»Dober dan, kmetič!« *»Bog ga daj!«* »Povej ti meni, ali rediš krave? In potem napravljaj presno maslo? Prodajaj ga po 9.25 Din?« *Čim je zagledal revolver, se ga je polotil strah. »Kaj vam pride v glavo, prosim vas? Tega nismo mi krivi! Od nas zahteva krava devet dinarjev za pol kilograma. Ali je potem dosti, če mi zahtevamo petindvajset par več?«* Tega nisem več udaril. Onusil se mi je.

»Dober dan, kmetič!« *»Bog ga daj!«* »Povej ti meni, ali rediš krave? In potem napravljaj presno maslo? Prodajaj ga po 9.25 Din?« *Čim je zagledal revolver, se ga je polotil strah. »Kaj vam pride v glavo, prosim vas? Tega nismo mi krivi! Od nas zahteva krava devet dinarjev za pol kilograma. Ali je potem dosti, če mi zahtevamo petindvajset par več?«* Tega nisem več udaril. Onusil se mi je.

Krava je stala v hlevu. Ko me je zagledala, se je ozrla po strani name, ne da bi kaj rekla. »Ste li vi krava?« *sem jo vprašal že od daleč. »Da, krava sem.«* »Dajete li mleka?« *»Nekaterim ga dajem, a nekaterim ga ne dajem!«* mi pripravečno odvrne krava.

DOM::IN::SVET

mesečnik za književnost in umetnost bo izšel koncem januarja v dvojni številki.

DOM IN SVET

je danes prva revija bodisi radi izbranega leposlovja in esejev bodisi radi svoje različne opreme. Informira o vsej domači in tuji književnosti.

DOM IN SVET

je dvignil tudi v inozemstvu ugled naše kulture, zato ga mora imeti vsak slovenski izobraženec. Stane celoletno 100 Din, polletno 50 Din. :: Naslov:

UPRAVA DOMA IN SVETA V LJUBLJANI

Za nagrado jim damo za vsakih pet prodanih srečk 5 Din. Priglasite naslovite na Prosvetno zvezo v Mariboru, Aleksandrova cesta 6/I.

★ **Volitve v okrajne zastope se ne vrše.** Vsi okrajni zastopi so prejeli obvestilo, da se volitve v okrajne zastope, razpisane za dan 3. februarja 1929, ne vrše.

★ **Pravilnik monopolskega delavstva.** Uveljavljanje pravilnika o delavskih kategorijah in plačilnem sistemu v tobačnih tovarnah je po sklepu odbora samostojne monopolne uprave in s pristankom g. ministra za finance odložena do 1. aprila 1929. (Gl. Uradni list št. 5 z dne 17. januarja 1929.)

★ **V Litiji se vrši nov živinski sejem** v ponedeljek, dne 28. januarja t. l.

★ **Avtomobili v ljubljanski oblasti.** Po podatkih velikega županstva v Ljubljani, je bilo koncem l. 1928 v vsej ljubljanski oblasti prijavljenih 609 osebnih in 231 tovornih avtomobilov ter 557 motornih koles. Povprečno pride v ljubljanski oblasti en osebni avtomobil na 911 prebivalcev, en tovorni avtomobil na 2402 prebivalca in eno motorno kolo na vsakih 995 prebivalcev.

Sin - prisiljen - obdolžil očeta umora

Na sveti večer so, kakor smo že poročali, našli v Osijeku starko Marijo Vodopivec v njenem stanovanju umorjeno. Sum je padel na isti hiši stanujočega usnarja Friderika Beissa, ki se je pred leti zavezal, da bo Vodopivčev do smrti vzdrževal, zakar mu je ta izročila hišo z zemljiščem vred. Policija je videla v Beissu edinega v poštev prihajajočega storilca, ker je bil edini sstanovalec v hiši in ker se je par dni preje z umorjeno prepil. Aretiran je bil Beiss in njegova žena.

Največje začudenje so vzbudila dnevna policijska poročila, da je 12letni Beissov sin — dijak 3. razreda na realki — izpovedal, da je svojega očeta opazoval, ko je umoril Vodopivčev, in da je videl, kako si je oče umival okrvavljene roke. Na podlagi te izpovedi sta bila Beiss in njegova žena izročena državnemu pravdniku in zadevo je dobil v roke preiskovalni sodnik. Tu pa se je položaj temeljito izpremenil. Edina glavna priča, sin aretirancev, je pred preiskovalnim sodnikom jokalno izjavil, da ni opazoval svojega očeta pri zločinu, da ni videl, kako si je oče umival okrvavljene roke, in da je bil prisiljen k prvotni izpovedi, ki je tako strašno obremenila njegovega očeta. Na podlagi te nove izpovedi sta bila oba Beissova izpuščena iz zapora.

»Tako, tako vi delate. Ali jaz bi rad vedel, kako morete za pol kilograma presnega masla, napravljenega, kakor vemo, iz vsega spoštovanega mleka, zahtevati 9 Din?«

»Kaj pa mislite, da ga bom dajala zastonj? Le pojdite drugam iskat tako muzaro!«

»Vas vendar mleko nič ne stane! Kako morete potem za pol kilograma presnega masla vzeti devet Din?«

Krava je odkimala z glavo proti jaslim in zamukala:

»Sedaj je vojna. Vsi hočejo izkoristiti te razmere, zato si tudi jaz prizadevam, da bi jih izrabila. Zakaj pa ne?«

Silno sem se razveselil, da sem našel vzroke draginje masla.

»Veš kaj, draga moja... Zato ker ti nisi krava, ampak svinja, te bom takoj obesil na to gredo.«

Iz žepa sem potegnil konopec in s cinizmom opazil, kako je neumna žival pobledela.

»Vi me ne smete obesiti! Doslej ni bilo takega zakona. Saj sem vendar pod državno zaščito!«

»Popolnoma prav imaš, draga moja! Toda če ti zatiraš državo, ima ona pravico, da te kaznuje.«

Medtem ko sem pritrdil vrv in lovil kravo za rogove, se je tako ustrašila, da ji je začelo mleko samo curljati iz vimena.

»Za božjo voljo!« *je zarjula krava, »vzemi ga zastonj, kolikor hočeš!«*

Ta prestrašena, neumna žival je pustila, da ji je izteklo vse mleko.

Pod njo sem nastavljal posode, sklade in lonce, ki sem jih dobil v bližini in mleko je curljalo samo, šumelo in se penilo kakor Niagara.

Nov val mraza zajel Evropo

Ze smo si malo oddahnili, ko je preteklo nedeljo nastopilo po treh dnevih hudega mraza milejše vreme ter smo bili prepričani, da je najhujše že za nami. Včeraj pa nas je zopet presenetil oster mraz, ki bi se skoro dal primerjati z onim preteklega tedna. Suknje, ki so bile od ponedeljka do četrtega že nekoliko površno zapete, so se zapele še bolj, ljudje so stisnili orokavičene roke še globlje v žepe in hitro pospešili korake. Na ulicah so sedaj samo tisti, ki imajo kake opravke, vsak pa gleda, da čimprej pride na gorko, ali v pisarno, ali domov ali pa v gostilno. Po kavarnah zavžijejo gostje neverjetne množine čaja.

Ponoči od četrtega na petek je bril v Ljubljani oster, leden severovzhodni veter. Zjutraj je Ljubljancem presenetila nizka temperatura —19° C. Drsalcem in sankarjem je seveda tak mraz všeč, večina prebivalstva pa si želi toplejših dni.

Mraz v drugih pokrajinah države.

Tudi od drugod poročajo o silnem mrazu, ki je nastopil deloma že v četrtek. V Zagrebu je temperatura zelo padla, Liška proga je vsa zasnežena in je promet med Zagrebom in Splitom onemogočen. Povrh tega divja v Liki še strašna burja, tako da je vsako čiščenje proge nemogoče, ker burja sproti nanaša sneg na progo. Sneg je ponekod na progi visok po tri metre. Snežni plugi in človeške sile so proti takemu snegu brez moči. Po nekaterih vaseh v Liki je burja nanese la že za pet metrov snega. Potniški promet je možen na liški progi samo do Gračara; od tu do Pribudice je promet nemogoč, možen pa je zopet od Pribudice do Splita.

V vsej Vojvodini je zapadel debel sneg. Železniški promet je bil na vojvodinskih železnicah ustavljen za pet do šest ur. V Subotici

pa se je pripetil redek slučaj. V četrtek popoldne, ko je najbolj naletaval sneg, je sijalo solnce. Temperatura znaša v Subotici okrog —19° C.

Tudi Dalmacija ni ostala brez mraza. V četrtek je bilo v Splitu —5° C, za Split prav redka temperatura. Promet na morju je deloma zelo oviran. Parniki odhajajo in prihajajo z velikimi zamudami. V Splitu je padlo tudi precej snega ni je to redko prilliko izrabila tamkajšnja mladina, ki se ves dan drsa.

Mraz v drugih državah.

Val mraza, ki je dospel v četrtek na jug, se je pričel visoko na severu in je objel vso srednjo Evropo. Iz Kjbenhavna poročajo, da divjajo silni snežni viharji. Snežni zameti so popolnoma onemogočili železniški promet v Danski. Tam se boje, da bodo mesta odrezana od vasi in da bodo ostala brez mleka.

Iz Pariza poročajo, da je v Rokavskem prelivu divjala huda burja, ki je ugonobila več parnikov. Parniški promet v Rokavskem prelivu je prekinjen.

V severni Italiji vlada hud mraz. V Firenci in v Pistoi je zapadel sneg. Na Južnem Tirolskem je sneg skoro en meter visok.

Na Črnem morju divja silna burja. Parniki so morali ostati v pristaniščih. Po vesteh iz Odeze se je v bližini pristanišča potopil neki ruski parnik, ki ga je vihar zalotil na odprtem morju. Vse moštvo parnika je utonilo. Po vsej Romuniji vlada silen mraz. V Besarabiji je mnogo ljudi zmrazilo. V Besarabske vasi vdirajo krdela volkov in povzročajo veliko škodo.

Na Madjarskem je temperatura zelo padla. Ponekod kaže termometer celo —25° C. Enake vesti prihajajo tudi iz vzhodne Čehoslovaške, Poljske in Rusije.

Žrtev bede in mraza

Brusač Jakob Marocutti, rodom iz Italije, živi že nad 30 let v Ljubljani in ga v študentskem delu mesta menda že vsak otrok. Sedanji mraz pa bi sicer trdoživega brusača kmalu vzel. Ker ni mogel plačevati stanovanja, je Marocutti prenočeval v drvarnici na Jerančičevem dvorišču. V petek zjutraj so ga ljudje našli zmrazilenega na njegovem ležišču. Hitro so poklicali rešilni avto, ki je Marocuttija prepeljal v bolnišnico. Le takojšnji zdravniški pomoči se ima Marocutti zahvaliti, da je ostal pri življenju in je sedaj že izven nevarnosti. Če bi ga sosode našli le pol ure kasneje, bi Marocuttija sedaj najbrže ne bilo več med živimi.

★ Šolski pouk radi hripe ukinjen. V Kranju je začela razsajati hripa. Posebno se je oglasila med šolsko mladino. Na gimnaziji je obbolelo toliko dijakov, da so morali na zahtevo zdravnika pouk za šest dni prekiniti. Redni pouk se bo zopet začel 25. januarja. V nekaterih, posebno nižjih razredih je izostalo od pouka nad polovico dijakov oziroma dijakin.

★ Danski starinoslovec v Splitu. V Split je prišel sloviti danski starinoslovec Ejnar Dygne. Dygne hoče nadaljevati svoja preiskovanja razvalin Dioklecijanove palače v Solinu.

Nastavil sem revolver kmetu na senc in ga vprašal:

»E, koliko boš pa sedaj računal maslo?«
»Dajte mi samo štirideset par; dovolj bo. Kako bi več zahteval?«

Nastavil sem revolver na senc lastniku veletrgovine in ga vprašal:

»Po čem boste sedaj dajali presno maslo?«
»Računal bom samo pol dinarja in bom zadovoljen. Na noben način ne maram več onih petindvajset odstotkov.«

Nastavil sem revolver na senc trgovskemu pomočniku in ga vprašal:

»Koliko stane pol kilograma presnega masla?«
»Sedaj? Dvainšestdeset par in pol. Hvala Bogu, razmere so se že izboljšale.«
In vsak, kdor je prišel, je kupil pol kilograma presnega masla za dvainšestdeset par in pol.

Morebiti me bo kdo vprašal:
»Zakaj pripoveduješ to nenavadno bajko?«
Ceprav je navadna, njen nauk je dober. Nauk je pa tale: Če bi vsakemu govedu zagrozili z vešali, ne bi niti vedeli, kaj je draginja! (Poslovenil: J. G.)

V NEDELJO, 20. JANUARJA
V LJUDSKEM DOMU
CHARLIJEVA TETA
VEČ MED NAZNANILI

je izjavil, da je veleposestnik iz Vel. Bečkereka in rezervni častnik. V Dalmacijo da je prišel po navadi na prezimovanje za tri mesece. V Split je prišel o Božiču in se nastanil v hotelu Saloni. Vratarja je dejal, da bo tu ostal tri mesece. Vratar ga je opozoril, da mora vsak teden sproti plačati račun. Galer ni plačal ne prvi in ne drugi teden. Radi tega mu je bilo stanovanje odpovedano. Preselil se je nato v hotel Plažo, v hotelu Saloni pa je ostal dolžan 1150 Din. Georg Sepel je povedal na policiji, da je veleposestnik na Dunaju. Oba sumljivca je policija zadržala v zaporih. Po informacijah, ki jih je splitska policija dobila iz Velikega Bečkereka, je Galer pobegnil iz Vojvodine in ga policija zasleduje radi goljufije. Po informacijah dunajske policije je Georg Sepel bil šofer pri neki grofi. Na ime svojega gospodarja je dal napraviti več vizitk, s katerimi je izvršil mnogo goljufij.

★ Beg defraudanta v Moskvo. V Banatu je pobegnil neki občinski tajnik. Ko se že dva tedna ni javil, je okrajni glavar odredil pregled blagajne. Ugotovili so, da je iz blagajne zmanjkala večja vsota denarja. Sedaj je tajnik pisal iz Moskve nekemu svojemu prijatelju in mu sporočil, da je pobegnil v Rusijo preko Romunije. V Moskvi pričakuje dobre službe. Svojega prijatelja je pooblastil, naj vso stvar prijavi oblastem. Prosil je tudi, naj nikogar ne dolže za znesek 145.000 Din, ker je ta denar odnesel on sam.

★ Skok s tretjega nadstropja. V torek ob 11 zvečer so bili v Zagrebu pasantje Klavniške ulice priče groznega prizora: Z balkona v tretjem nadstropju neke hiše se je vrgla starejša gospa na dvorišče iste hiše. Hudo ranjeno žensko, neko Josipino Schmidt, so vso razbito in s polomljenimi udi prepeljali v bolnico. Vzrok groznega samoumora je živčna bolezen in žalost za umrlim možem.

★ NEMŠKO-SLOVENSKE SLOVAR, ki sta ga sestavila dr. Fr. Bradac in dr. Janko Štebinger, založila Jugoslav. knjigarna v Ljubljani. Velja vezan po subskripcijski ceni 96 dinarjev, je najpopolnejši slovar, ter se odlikuje po svojem bogatem besednem zakladu, popolni terminologiji in točnim nemškimi oblikoslovjem česar nimajo drugi slovarji.

★ CENJENO OBCINSTVO se vpljudno opozarja na inventurno prodajo ostankov parov čevljev, osobito malih števil, po enalno znižanih cenah dokler zaloga traja v trgovini »Pekoc«, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

★ AVTOMOBILNA RAZSTAVA. Novi model »Opel« 1929 bo od 20. do 23. januarja na razstavi v hotelu »Unione«, veranda. Opozorjamo na tozadevni oglas.

★ PRI ZAPRTJU, motenju prebave, gorčici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopostitju vzemi na tešče en kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice. Po izkušnjah na kliničnih za notranje bolezni je »Franz-Josef«-voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. — Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

Ljubljana

Nočna služba lekarn.

Nočno službo opravljajo: 1. Bahovec na Kongresnem trgu, 2. Ustar na Sv. Petra cesti, 3. Hočevar v Šiški.

○ Mučenje ljudi. Z ozirom na notico pod tem naslovom v »Slovenec« od 16. januarja nam pošilja obratno vodstvo električne cestne železnice sledeče pojasnilo: »Res je, da se v teku 26 let, odkar je bila cestna železnica v tujih rokah, ni ukrenilo ničesar, da bi se ti nedostatkni odpravili. Ko je pa prišla električna cestna železnica v roke mestne občine, se je takoj pričelo to vprašanje energično študirati. Po zadovoljivi rešitvi se je takoj pričelo z napravo prepotrebni vetrobranov na posameznih vozeh. Prvi tak voz je v remizi že izgotovljen in bo v par dneh v obratu; z izdelavo drugih vetrobranov na motornih vozeh se pa nadaljuje.«

○ Javne telefonske govorilnice v Ljubljani. Vprašanje javnih telefonskih govorilnic v Ljubljani je že dalj časa pereče, saj v Ljubljani skoraj ni mogoče od druge telefonirati, kot s pošte in kaj pomeni to, ve vsakdo, kdor je kdaj čakal pred govorilnico, da pride na vrsto. Mestna občina ima v gradbenem programu za letos, da zgradi štiri telefonske koje, in sicer eno v bližini pošte, drugo pred kolodvorom, eno pri sv. Jakobu in eno pri sv. Petru. Potrebna pa bi bila nujno še ena v Sp. Šiški. Te telefonske koje bodo popolnoma moderno urejene. Treba bo vreči le novce v odprtino in poklicati številko, pa dobiš zvezo. S tem se bo mogoče izogniti birokrizmu, ki je ravno pri javnem prometu vedno največja ovira. Dasi bo zgradba teh

Ali že več

da dobiš najnovejše in najboljše leposlovne kot znanstvene knjige

v najmodernejši knjižnici
Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani. — V knjižnico se lahko vpiše vsakdo.

Odprta je vsak delavnik od 10—12 dopoldne in od pol 6—9 zvečer, ob nedeljah in praznikih pa od 9—12 dopoldne.
Telefon št. 2512 Nov seznam knjig!

LIPTON-ČAJ

Najboljši iz najboljših svetovnih čajevih plantaž

telefonskih govorilnic zahtevala od mestne občine le malenkostne žrtve, vendar bo s tem prebivalstvu izredno ustreženo.

○ Bolezen in mraz na naših srednjih šolah. Na realki v Ljubljani je en razred radi obolenja večjega števila dijakov na influenco zaprt. Na II. državni gimnaziji je v enem razredu obbolelo 20 učencev. Kar se tiče kuriva, ga je na srednjih šolah na razpolago nekako do srede februarja. Kredit za kurivo je izčrpan in je zaprosen naknadni; rešitve še ni. Upati je, da se dovolji in da bo šolski pouk i nadalje zasiguran.

○ Iz centralnega sveta Vincencijeve družbe. Umrli je podpredsednik Vincencijeve družbe g. Jan. Nep. Röger. Pogreb dolgoletnega velezaslužnega sodelavca na karitativnem polju se bo vršil v soboto, dne 19. t. m., ob 4 popoldne iz hiše žalosti na Ambroževem trgu št. 2. Članstvo Vincencijeve družbe in ostalih karitativnih organizacij se uljudno vabi, da se pogreba kolikor mogoče obilnoštevno udeleži.

LIPTON-ČAJ

Zahtevajte, da Vam dajo znani rumeni zavoj

○ Mesto cvetja na grob pok. gosp. Ivana Rögerja poklanjajo uradniki in uradnice tovarne Jos. Kunc & Komp. v korist »Vincencijeve konference« v Ljubljani Din 100.

○ Dobrim srcem lepa zahvala. Trnovo se širi z novimi stavbami, zaeno se seveda množi število prebivalstva. V nove mestne stavbe (v baraki ob Ižanski cesti, ob Ljubljani, na Trnovskem pristanu, v hiše v Kolesarji in v za stanovanje prirejeno Komjušnico) se je naselilo nad 130 družin. Seveda je med temi zelo mnogo revnih, bolehnih, brezposelnih. Zato ni čuda, da se je število bednih v Trnovem še pomnožilo. Dasi so mnogi otroci dobili za božičnico darila od magistrata, od Kola jugoslovanskih sester in v šoli na Barju, sta jih Vincencijeva in Elizabetina konferenca obdarili na novega leta dan še 88. Otroci so dobili blagove za obleke (za spodnjo ali za zgornjo, nekateri obuvel). Bili so pogoščeni s čajem in pecivom. Ob tokrem številu otrok je jasno, da darovi niso mogli biti takšni, kakor sta si jih konferenci želeli. Toda tudi te so sprejeli vsi s toplo zahvalo vsem dobrotnikom. Tej zahvali otrok se pridružujeta tudi obe konferenci in izrekata zlasti mestni občini za izdaten prispevek, vsem trgovcem, ki so dali blago po znižanih cenah in vsem drugim darovalcem najiskrenejšo zahvalo. — Odpora Vincencije in Elizabetine konference v Trnovem.

○ Krajevni odbor Rdečega križa se tem potom najprisrčneje zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri njegovih obeh prireditvah v dramskem gledališču dne 11. in 13. t. m. ter s svojo dejansko, materialno ali moralno podporo pripomogli do tako lepega uspeha. Vsakemu in vsem skupaj: Srčna hvala!

LIPTON-ČAJ

Zapomnite: po eno žlico na vsako skodelico čaja

○ Občni zbor krajevne organizacije Rdečega križa se vrši v ponedeljek, 21. t. m. ob pol 6 zvečer v Mestni posvetovalnici v Ljubljani.

○ Československa Obec v Lublani. — Loutkové predstaveni hlásené na neděli dne 20. ledna t. r. se pro nastalé překážky nekona. Nejblížší představení bude včas ohlášeno.

○ Penovno opozarjamo na vojaško zglasitev, kateri so podvrženi vsi v Ljubljani bivaajoči mladeniči letnika 1906 in 1911 ter oni mladeniči letnikov 1904 do 1908, ki so bili pri dosedanjih naborih začasno nesposobni. Izven Ljubljane pristojni obvezniki, ki žele iti k naboru v Ljubljani, morajo prinesiti k zglasitvi tudi kolek za 5 Din. Obenem opozarjamo na zglasitev vse starejše obveznike, ki bi radi uveljavili svojo nesposobnost za vojaško službo. Zglaševanje se vrši v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu štev. 7-I, kjer morajo sploh vsi v Ljubljani bivaajoči vojaški obvezniki prijaviti tudi vsako spremembo svojega bivališča.

○ Aero-klub »Naša Krilac« v Ljubljani priredi dne 4. februarja t. l. ob 20 sv. redni letni občni zbor v zbornici mestnega magistrata v Ljubljani, pa prosimo vse člane, da se vabilu blagovolijo odzvati. Dnevni red: Poročilo predsedstva (predsednika, tajnika in blagajnika). Poročilo revizijskega odbora. Volitev novega odbora. Slučajnosti.

LIPTON-ČAJ

Z naših slovitih plantaž na Cel-lonu naravnost o Vaš čašnik

Maribor

□ VI. prosvetni večer, ki se je vršil v četrtek zvečer v dvorani Združne gospodarske banke in ki je bil posvečen proslavi Janežičeve stoletnice, je bil zelo dobro obiskan. Zlasti se je te prosvetne prireditve udeležila v lepem številu naša dijaška mladina. Večer je otvoril v imenu Prosvetne zveze prof. Prijatelj. Nato pa je v zelo izčrpnih izjavah orisal Janežičevo življenje in knjižno organizatorično delovanje prof. dr. Janko Kotnik, ki je zlasti podčrtal kako je ta verni Marjarjev slednik, z izdajo svojega znamenitega slovarja, slovnice in Beril, z ustanovitvijo ce ovške Bete, Slovenskega Glasnika in Cvetja ter z neumornim iniciativnim sodelovanjem pri organizaciji Mohorjeve družbe usvaril podlago za nepričakovan razmah mladoslovenske literature. Pred in po predavanju je odpel moški pevski zbor pod spretnim vodstvom pravnika Franceta Avenaka dvojce primernih pesmi, splošno priljubljeni orkester Ljudskega odra pa je s svojim prijaznim sodelovanjem in pod vodstvom g. Draga Gračnerja v odlični meri pripomogel k lepemu in živahnemu poteku prosvetnega večera, ki je jasno pokazal, kako zelo so se že priljubili Mariborčanom prosvetni večeri, ki se redno vsak drugi četrtek vrše v dvorani Združne gospodarske banke.

□ Ena najstarejših Mariborčank umrla. V svoji hiši na Aleksandrovi cesti v Mariboru je v četrtek, 17. januarja umrla 91-letna Julijana Ferk, setra bivšega župnika Ferka od Sv. Marjete ob Pesnici. Rodom je bila iz znane rodoljubne Ferk Ciparjeve hiše v St. Ilju v Slov. Goricah. Pogreb bo v soboto, 19. t. m. popoldne iz mrlišnice na Pobrežju.

Prve posledice

prehlada so hripavost in kašelj. Te neprijetne pojave odstranite brzo s

KRESIVAL

□ Poročili so se v preteklem tednu Avgust Sladek, strojevodja, s Cecilijo Stoparjevo, zasebnico, in Ivan Gorjup, progovni delavec s Pavlo Svetjevo, posestnikovo hčerko.

□ Orliški krožek v Mariboru vprižori jutri ob 17 v dvorani Zadruga gospodarske banke dveje mičnih in poučnih iger: Priljubljen stan je zaničevan in Jurčki. Pred predavanjem je kratko vzgojno predavanje.

□ Združenje rezervnih oficirjev in bojnikov v Mariboru ima svoj občni zbor jutri, dne 20. t. m. ob 10 uri predpolne v hotelu pri »Zamorcu«.

□ Nenadne smrti je preminula 50-letna progovna delavka Antonija Jelen iz Studencev. Domneva se da je revico zadela kap.

□ Zanimiva razkritja pred mariborskim kazenskim sodiščem. Pred tukanjskim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval v. d. s. Kuzelj, se je včeraj razpravljala zelo zanimiva razprava, ki je Mariborčanom še v dobrem spominu. Zagovarjal se je neki tukanjski mesar in prekaljevalec, ki je bil obtožen, da je raznim strankam dobavljaj v večjih množinah pokvarjeno meso in mrvovino. Današnja razprava je bila v najtežnji zvezi še s tem, da je pred nedavnim časom v neki tukanjski vojašnici obbolelo nad 50 vojakov radi uživanja pokvarjenega mesa, kar se je komisijeto ugotovilo. Pri današnji razpravi pa so nekatere priče navedle nekatere prav zanimiva razkritja. Splošno se je za današnjo razpravo občinstvo zelo zanimalo in je tudi razprava sama potekala mestoma v znamenju šalovitih opazk in humorja, kajti na podlagi nekaterih zanimivih izpovedi se je izkazalo, da se v Mariboru uporablja zelo veliko pokvarjenega mesa, ki so ga pa Mariborčani že takorekoc navajeni in jim prav nič ne škoduje in da so nekako proti zauživanju še imunizirani. Kvečjemu bi utegnili uživanje takega mesa škodovati tujcem. Tudi se je pri današnji razpravi pokazalo, da je v poslovnem svetu že precej prodrla krilatica, da je v službi različnih dobav pokvarjenega mesa posebno v Mariboru vsako užito. Obtoženi mesar, ki se osebno današnje razprave ni udeležil, je bil kontumačno obsojen na pet mesecev zapor.

□ Na divje rase. Ob ledenih pomolih v Dravi se pojavljajo vsak večer cele jate divjih rac; zlasti veliko jih gomazi ob Pristanu, v bližini starega mestnega kopališča in ob ledenih pomolih, ki širijo zelo globoko v Dravo v bližini nekdanjega Schmiedlerjevega posestva v koroškem predmestju. Iz temnega ozadja se v nočni uri prikažejo temne postavbe in preže — divji lovci na divje rase. Pravijo, da ne brez uspeha. Dober tek. Mariborski jeziki pa se pridružujejo, da je dala novemu nočnemu sportu vzpodbudnega podneta Ibsenova »Divja rasa«, ki se ravno je dni odzibava preko mariborskega gledališkega odra. I no, radi lepšega seveda in pa, da se malo obregljivo izjezičijo.

Celje

□ Schubertov večer. Čeprav je na sporedu prosvetnega večera, ki se vrši v ponedeljek dne 21. t. m. v Orlovskem domu, prvenstveno predavanje o jubilejnih pevskih slavnostih na Dunaju, ki ga bodo ponazorjale lepe skiptične slike, bo vendar spremljajoči glasbeni program tak, da lahko ta večer posvetimo spominu velikega skladatelja Schuberta. Kakor so bile velike dunajske slavnosti predvsem namenjene spominu Schuberta, tako bo istemu spominu vsaj v skromnih mejah posvečen ponedeljkov prosvetni večer. Radi velikega zanimanja za ta večer pripravljamo nabavo vstopnic v predprodaji v Ljudski knjižnici na Cankarjevi cesti.

□ V prid celjski dijaški kuhinji se vrši drevo ob 8 v spodnjih prostorih Narodnega doma domača veselica proti skromni vstopnini.

Moč, aroma in prijeten okus

v tem se odlikujejo vedno sveže pražene kave (mešanice). - Tvrdba ANTON FAZARINC, Celje.

Dopisi

Radovljica

Jespodinjac ima v nedeljo, 20. t. m. po popoldanski službi božji družinski sestanek. Predava zdravnik dr. Slivnik o ženski higijeni. Vabljeni so vse članice, pa tudi druge žene in dekleta v starosti nad 16 let.

Krajni odbor Rdečega križa ima svoj redni občni zbor dne 24. t. m. ob pol 20 v restavraciji Kunstelj. Člani in prijatelji društva pridite v polnem številu.

Kranj

Pomanjšanje vodne sile. V Polakovi tovarni so morali radi pomanjkanja vodne sile delo razdeliti, kar so morali večkrat storiti tudi lanske poletje.

Občni zbor Vincencijeve družbe. V nedeljo popoldne ob 2 bo po cerkvenem opravilu, ki se bo opravljal v kapeli sirotišnice, v prostorih sirotišnice občni zbor Vincencijeve družbe z običajnim dnevnim redom.

Litija

V Smartnem ponove v nedeljo ob 3 Počjako vo štiridejantno: Kraljičina s mrtvim srcem, ki je polna zdravega humorja, pa tudi vzgojnega jedra. Letošnja zima nudi naši mladini dovolj zimskega sporta: drsanja in sankanja. Žal, da se uporablja pri nas za sankanje občinska cesta, ki pelje iz Litije mimo pokopališča v Smartno, odnosno tudi pešpot od podružnice sv. Miklavža do pokopališča. Cesta in pot sta od sankanja tako zgazjeni, da obstoja resna nevarnost za živino, voznike in pešake. Zato bi bilo prav, da odloči g. župan za sankanje drug primeren prostor, kjer se bodo mogli mladi pa tudi stari sankalci svobodno zabavati, ne da bi najmanj ovirali javen promet.

Poravnajte naročnino!

Št. Jernej na Dolenjskem

Orlovski odsek vprižori v nedeljo dne 20. t. m. po hitenju v Društveni dvorani Finžgarjevo igro: »Naša krič«.

Avto-zveza je bila pred tedni bolj ugodna. Imeli smo trikratno zvezo z Brežicami in Novim mestom. Sedaj pa vozita poštni avto in zagrebški »Tapred« skoro istočasno in sicer samo enkrat na dan v obe smeri.

Ptuj

Otroška predstava v ptujskem gledališču. Da pridejo tudi naši malčki do svoje pravice, jim pri- nesmo Mariborčani v ponedeljek, 21. jan. popoldne krasno bajko »Janko in Metka« s petjem plesom in godbo. Opazarja se, da bo to edina otroška predstava v sezoni. Zvečer istega dne letošnji operetni šlager »Adieu Mimi«.

Sport

Nedeljski program na Bledu. Propagandni tek na 8 km za žlane in nečlane SK Bled: ob 9 pri Kunstlju v Gorjah objava proge, prijave, žrebanje; ob pol 10 start. Cilj na Mlinem pred hotelom Petran. Popoldne vežba skokov na 20 in 60 meterski skakalnici na sportnem stadionu. Skakalnice so pripravljene, okrepčevalnica je odprta istotam. Led na jezeru je prvovrsten za drsanje in na več mestih od vetra popolnoma očiščen snega. Vreme je sol- dno, snuka prav povoljna.

Vremensko poročilo JZSS. Vremenska poročila iz vseh krajev so tako ugodna, da odpade njih določiliranje. Snuka je v vsej Sloveniji in na Hrvaškem prav povoljna, mestoma celo idealna.

NEDELJSKE

ZIMSKOSPORNE PRIREDITVE

Smučarske tekme: V Bohinju tekma dam in gospodov za prvenstvo Bohinja. Prva na 5 km, druga na 12 km. Dalje glavna tekma naraščanja na 5 km; Udeležba pri tehnikah glasom prijav prav interesantna, vseh izborne smuke se obeta šte- vilni poset smučarjev.

V Logatcu klubska tekma Smučarskega kluba Logatec na 5 km.

V Zagrebu Na Sijemenu prvenstvo Zagreba na smučeh na 15 km v prireditvi HASKA.

Drsalna tekma za dr. Fuchsov pokal je preložena na 27. t. m., državno prvenstvo na 3. febru- arja, na kar opozarjamo vse drsale.

SMUKSKE TEKME ZA PRVENSTVO BOHINJA

Za nedeljo 20. t. m. so razpisane v Bohinju sledeče smukske tekme, katerih pokroviteljstvo je blagohotno prevzel JZSS.

I. Vratna tekma na okroglo 18 km. Start ob 9. Starta se v treh skupinah. 1. Skupina tekmo- valcev, ki so že dosegli na svetovni ali mednarod- nih smuških tekmah 1., 2. ali 3. mesto. 2. Skupina verificiranih svetovnih tekmovalcev, ki dosegajo še niso dosegli prvih treh mest. 3. Skupina tekmoval- cev v starosti od 18 let naprej, ki dosegajo sploh še niso startali pod okriljem JZSS. Vsakemu tek- movalcu teh skupin, ki prispe kot prvi na cilj, pri- tiče naslov »Smučarski prvak Bohinja« za l. 1929 v I., II. oziroma III. skupini. Razven naslova dobe prvi trije na cilj došli tekmovalci priznanice in lične kovinske spomenice.

II. Tekma dam na 5 km. Vrši se samo v slu- čaj, ako je pravočasno prijavljenih vsaj 7 tekmo- valk. Start ob 11. Kot prva na cilj dospela tekmo- valka si pribori naslov »Prvakinja Bohinja« za leto 1929. Z njo vred dobe prva, druga in tretja pri- znanice in spomenice. Prijavnina za vsakega tek- movalca Din 10.—. Zaključek prijavi 19. jan. ob 12, nato dvojna prijavnina. Posamezni klubi naj pri- javijo pravočasno pismeno svoje tekmovalce na naslov Tourist-Office Bohinj, Boh. Bistrica.

Zdravniški pregled tekmovalcev 19. jan. ob 19 v jedilnici hotela »Markeč«, zaostalih lastovje pa 20. jan. ob 8 v posvetovalnici »Občinskega doma«.

Prijave po 8 dne 20. t. m. se zavrtačajo.

III. Tekma bohinjske dece in naraščanja na 4 km. Start ob 13. Starta se v dveh skupinah. Prva skupina starost 12—16, druga starost 8—12 let. Za vsako skupino po pet praktičnih daril, ki bodo od 17. t. m. naprej razstavljeni v izložbi trgo- vine G. Budkovič na Bistrici. Objava rezultatov bo ob 16 v posvetovalnici »Občinskega doma« na Bistrici.

Ker je že sedaj veliko zanimanje za te tekme, pripravljamo, da si vsak naroči pravočasno in ob- vezno prenošnice. Na kolodvoru, oziroma v hotelu »Markeč« se bodo izdajale nakaznice za nočevanje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 19. jan.: 12.30 Reproducira glasba. 13.30 Glasovna napoved, borza, reproduc. glasba. 13.30 Stanje vode. 17.30 Radio-orkester. 18.30 Delavska ura. 19. Nemščina, poučje ga. dr. Piskernik. 19.30 Du- ševnost dojenčka, predava vseuč. prof. dr. K. Oz- vald. 20 »Zimac«, glasbeno-literarni večer. Radio- orkester. 22 Poročila in časovna napoved.

Nedelja, 20. jan.: 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franciške cerkve. 10.30 Električni v poljedelstvu, predava ing. Ditrich. 11. Koncert Radio-orkestra. 15 Reproducira glasba. 15.30 Moji planinski spo- mini, prof. J. Mlakar. 16 Lahka glasba. 17 Reci- tacije. 20 Pevski večer ženskega zbora drž. žen. učit. v Ljubljani. Radio-orkester. 22 Poročila in časovna napoved.

Drugi programi:

Sobota, 19. januarja.

Zagreb: 13.15 Gramofonske plošče. — 17 Plesna glasba. — 20.35 Večer arij Stepice Segedi-Sestric. 22 Prenosi iz inozemstva. — Praga: 12.30 Operna glasba. — 16.30 Program za dame. — 19 Lahka glasba. — 21.15 Veseloliga »Rokavica«. — 22.25 Plesna glasba. — Stuttgart: 15 Lahka glasba. — 19.15 Recitacije iz Jack Londona. — 20.15 Švabski večer. — Toulouse: 13.45 Concert. — 14.15 Španske pesmi z orkestrom. — 14.30 Ameriški kvartet z havajsko kitaro. — 22.10 Zborovo petje. — Bern: 16 Orkester. — 16.30 Program za deco. — 20.30 Ljudsko petje. — 22 Orkester. — Katowice: 16 Re- producira glasba. — 17 Glasbeno predavanje. — 20.30 Ljudski koncert. — 22.30 Plesna glasba. — Rim: 13 Trio. — 17.30 Petje in godba. — 20.45 Karabinjerska godba. — Berlin: 16 Ženski poklici v Ameriki, predavanje. — 17 Kavarska glasba. — 18.30 Higiensko predavanje. — 20 Mandoline in petje. — Dunaj: 11 Kvartet Cerdia. — 15.20 Natan modri (proslava 200-letnice Lessinga). — 17.45 Glasbena akademija. — 19.30 Bariton Celestino Sa- robe. — 21.15 Ples dunajskih peric, stari dunajski običaj. — Milan: 12.30 Kvartet. — 16.30 Kvintet. 17.20 Petje otrok. — 21 Opera. — Budapest: 17.10 Karneval v Nizzi. — 19.30 Koncert. — 21.30 Hu- moristični dueti — Nato ciganska godba. — Var- šava: 15.50 Reproducira glasba. — 17.20 iz polj- ske zgodovine. — 19.10 Radijska kronika. — 20.30 Lahka glasba. — 22.30 Plesna glasba.

Gospodarstvo

Racionalizacija nemških železníc

(Iz predavanja gen. ravn. nemških drž. železníc dr. Dorpmüllerja.)

Po reorganizaciji in komercializaciji nem- škega državno-železniškega omrežja je nastopil tudi moment racionalizacije istega, da ne bi se izjalovil nam naš namon, katerega smo si kot vrhovna uprava železníc zahtevali oz. za cilj postavili. Delo za izvršitev racionalizacije ni bilo tako enostavno in lahko, kakor smo si v duhu predstavljali, na- robe, bilo ne le ogromno, ampak prav ogromno. Ali pri naši skupni dobri volji in ljubezni do dela ter končno skupni pomoči vsega uslužbenstva po svojih organizacijskih zastopstvih, kateremu brez ovinkov gre precejšnji del zaslug v tem prav- cu, smo to delo v še precej kratkem času dveh polnih let izvršili. Ta racionalizacija se je raztezala naravno na vse panoge naše službe, torej tudi na osebni del, in pri tem najvažnejšem delu naše uprave prihrnem.

Osebo je naraslo po svetovni vojni od 700.000 pred vojo, na 1.010.000 uslužbenecv. — To stanje ni odgovarjalo več zahtevam racionalne službe, niti ni bilo v skladu s službenim opravilom, katerega je bilo treba brezhibno obvladati. Vseled tega se je morala uveljaviti ena najboljšestojih procedur, kar jih kedaj na tem polju poznamo, in sicer odpustitev kar 310.000 uslužbenecv iz naših železniških podjetij.

Preostalemu osebju pa smo morali priskočiti na pomoč potom raznih olajševalnih naprav. Ena taka strojna naprava, katere nam je resnično po- magala lajšati službo vlakovspremnemu osebju, je bila vpeljava avtomatične zavore sistema Kurz-Knorr pri vseh tovarnih vlakih. Ista je do- voljevala ukinitve vseh zavorniških mest pri vlaku razen končnega voza, na katerem je moral radi sklepa vlaka in posluževanja končnih vlakovnih signalov ostati en zavirač-sklepnik. Na ta način smo zamogli prihraniti eno tretjino celokupnega vlakovspremnega osebja, torej 19.000 oseb, in ga uporabiti v drugih vrstah naše službe.

Mimo tega smo zamogli vzdržati popoln služ- ben obrat v letu 1927. s 708.000 ljudmi, pri čem- ur smo si še 1. dovolili znižanje delovnega časa namr letu 1918. 2. Podaljšali smo počitniški od- počitek in končno 3. nastavili smo — mesto zdra- vega naraščanja — 21.000 vojniškoškodovancev- železničarjev, torej železničarjev-invalidov, kar smo tudi že pred vojo zmeraj prakticirali. Dalje po- srečila se nam je tudi vpeljava akordnega dela. 40 odstotkov delavcev je na ta način zaposlenih v naših obratih. Pa tudi po pisarnah za raznوتا opravila v množinah je zaposlenih v akordu do 15 odstotkov osebja.

Nadaljnji racionalni ukrep naše uprave je, da vsa sporadično se povračajoča drobna dela oz. opravila kot čiščenje prog, odmetavanje snega, plazov itd. opravljamo s pomožnimi oziroma se- zonskimi močmi.

Tukaj morem le poudariti, da nam vsled tega starejše osebe napravljajo precejšnje skrbi. Ker nismo precej časa sprejemali in nastavljeni novih moči, postalo je ostalo osebje resnično staro, ter moramo vsled tega sedaj skrbno paziti, da si pre- skrbimo primeren naraščaj in da ga pravočasno v novem duhu izščemo. Pri tej izbiri pomagamo nam vpeljava takt zvanih »psihotehničnih sposobnostnih izpiztov. Dalje se trudimo preurediti in izbolj- šati strokovno šolanje našega celokupnega osebja potom za to določenih kurzov, katere jako pogosto prirejamo. Na polju stanovanjske skrbi za naše osebe, za strokovno ter jako ugodno ureditev bol- niških blagin in okrevališč kakor tudi letovišč za odmore tega uslužbenstva ustvarjamo vse mogoče in najboljšo, samo da vzdržimo naše moštvo žilo in zdravo, kar se nam visokoprocentno povrača.

Nedvomno je pri tem dejstvo, da tudi naj- boljše in strogo izsolano ter vzgojeno osebje ne more izkoristiti svojih dobrih moči, ako ni pre- skrbljeno za primerno organizacijo ne le uprave, ampak tudi dela, in sicer tako, da spada vsak na svoje pravo mesto. Napačno organizacija obrata poznate takoj po tem, da je v isti zaposlena množ- ica ljudi, katere zahtevanega maksimuma kljub temu ne doseže, ker se višji poslužuje nižjega oziroma ukazuje eden drugemu tako, da končno izvršilno breme pade na najnižjega. Mi stojimo torej na čvrstem in principijelnem stališču, da iz- hajamo s kar najmanjšim številom višje naobra- ženega uradnika. Mi skušamo centralizirati samo neobhodno potrebne vrste našega obrata, a to v prvi vrsti personalno gospodarstvo, finance in na- bave, vso drugo pa decentraliziramo in postavljamo na široko svobodno bazo. Pri tem pa nočemo, da bi delo bilo izvršeno po dveh osebaj, ki ga pa prav lahko opravi sigurno en sam. Pri tem ne zanikamo, da je potrebno tudi primerno nadzoro- vanje, ampak ne tako širokogrudno kakor je ve- ljalo dosedaj potom raznih šefov, referentov in končno starejših, da se je že iskristalizirala očitna in stopnjevana nadorganizacija. Temu smo na ta način odpomogli, da smo določili nadzorovalne or- gane ter od časa do časa po preudarku slednjemu konferencie na posvetovalnico v tem pravcu oz. od- pošiljamo primerne komisije na lice mesta.

Vse je s tem sistemom prav zadovoljno. V ostalem sicerimmo za tem, da se sestavljajo instanc- kar na minimum zmanjša. Mimo vsega tega imamo še raznotere majhne težkoče pri započetju racio- nalizaciji osebja podrejenega značaja, pa tudi te pridno študiramo naprej in se damo tudi v tem pravcu po naših odposlancih v drugih državah oz. po naših domačih organizacijah v pametnih za- devah primerno poučevati.

Tečaj za avtogensko varjenje in za mizarje v Celju. Zbornica za TOI priredi s sodelovanjem celj- skega Slovenskega obrtnega društva v Celju tri strokovne tečaje, in sicer tečaj za avtogensko vare- nje in dva tečaja za mizarstvo luženje. Avtogenski tečaj se bo vršil v celjski mestni pilarni od 4. do 13. februarja 1929. Udeležijo se ga lahko mojstri, pomočniki in vajenci raznih kovinarskih strok (ključavnarji, kovači, mehaniki, kleparji, instalat- terji), mojstri proti pristojbini 100 Din, pomočniki in vajenci pa brezplačno. Poučevalo se bo varjenje železnih pločevin, profilnega železa, cevi, jeklenih izdelkov, enostavnih in kompliciranih izdelkov iz litega železa, avtomobilskih cilindričnih blokov, štedilniških plošč, varjenje bakra in medi z elek- trolitnim bakrom, aluminija in drugih kovin. Mizar- ska tečaja se bosta vršila v drugi polovici fe- bruarja, in sicer prvi (za celjske in okoliške ude- ležence) od 20. do 23. februarja, drugi pa od 25. do 28. februarja 1929. Mojstri plačajo pristojbino 50 Din; pomočniki in vajenci so oproščeni. Pou- čevalo se bo luženje lesa različnih vrst in trdot po najmodernejši metodi. — V obeh tečajih bodo poučevali priznani strokovnjaki, in sicer v avto- genskem tečaju g. inž. Štajner od Tovarne za du- šik d. d. v Rušah in varilni predelavec tvrde Tscharre iz Ruš-Maribora, v mizarškem tečaju pa

strokovni učitelj g. J. Tratnik iz Ljubljane. Udele- ženci dobe po dovršitvi tečaja uradno izpričevalo Zbornice za TOI. — Prijave je poslati Zbornici za TOI.

Borza

18. januarja 1929.

DENAR

V današnjem deviznem prometu so se uvr- stili Pariz, Dunaj in London, dočim so druge devize ostale neizpremenjene. Promet je bil znaten, zlasti v devizah Berlin (nad 1 milijon dinarjev), Curih in Dunaj. Privatno blago je bilo zaključeno samo v devizi Trst. — V Curihu sta se London in Newyork ponovno uvrstila.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

18. januarja 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 17. l.
Amsterdam	2281.50	2287.50	2284.0	—
Berlin	1353.—	1356.—	1354.50	—
Bruselj	—	791.91	—	—
Budimpešta	—	993.82	—	—
Curih	1094.25	1097.25	1095.75	1095.75
Dunaj	799.32	802.32	800.82	800.62
London	275.98	276.78	276.38	276.36
Newyork	56.76	56.96	56.86	—
Pariz	—	222.76	—	—
Praga	168.20	169.—	168.60	168.60
Trst	297.10	299.10	298.10	298.10

Curih, Belgrad 9.1275, Berlin 123.65, Budim- pešta 90.65, Bukarešt 8.12, Dunaj 73.04, London 25.22, Newyork 520, Pariz 20.325, Praga 15.3825, Trst 27.2075, Sofija 3.74, Varšava 58.27, Madrid 84.90.

Zagreb. Amsterdam 2281.50—2287.50, Berlin 1353—1356, Curih 1094.25—1097.25, Dunaj 799.32 do 802.32, London 275.98—276.78, Newyork 56.76 do 56.96, Pariz 221.76—223.76, Praga 168.20—169. Trst 297.20—299.20.

Belgrad. Berlin 1353—1356, Curih 1094.25 do 1097.25, Dunaj 799.32—802.32, London 275.89 do 276.78, Newyork 56.76—56.96, Pariz 221.76 do 223.76, Praga 168.20—169.00, Trst 297.10—299.10, Budimpešta 992.32—995.32.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, Celjska 158 den., Ljubljanska kredit. 125 den., Prasediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Veveč 120 den., Kranjska industrijska zaključek 280, Ruše 260—280, Slavbina 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 44350 do 445, kasa 444—445; termini: 2.420.50—421.50 (422), 12.460 bl.; 7% inv. pos. 86.25—87; agrari: 52.50 do 53. Bančni pap.: Union 50.50—57.50, Poljo 17.50 do 18, Hrv. 64—65 (65), Kred. 93, Jugo 91—92 (91), Lj. Kr. 125—126, Medjun. 57.50 den., Nar. 70.50 do 71.50, Prased. 922.50—930.00, Srpska 152 den., Zem. 138—140. Ind. pap.: Guttman 202—204 (204), Slavonia 5—5.25, Slavek 101 den., Danica 160 do 170, Drava 450—475, Sečera 470—490, Osj. vag. 310—320, Union 305—320, Ragusa 490—505, Tr- bovlje 480—490, Veveč 125 den., Nar. šum. 30—35, Piv. Sar. 220—265, Oceania 245 den., Mlin 20.—.

Belgrad. Vojna škoda 445.50—446, 2.420—421, Narodna banka 7160, agrari 52.75, posojilo 86.25 do 86.50.

Les

Lesni trg je nadalje miren. Cene so stalne, čeprav v nekaterih krogih dvomijo o njih nadaljnji čvrstosti. Naša država je v hrastovini prilijčno raz- prodana, saj v normalnih sortacijah. Razprodane niso samo zaloge, ampak tudi že produkcija kam- panje 1928-29. Dosedaj je prišlo na licitacijo sla- vonske hrastovine 115.000 kub. met. V februarju se pričakuje oživljenje kupčije z bukovino.

Na ljubljanski borzi so bili zaklju- čeni 3 vagoni, in sicer 2 vag. hrastovine in 1 vagon oglja. Tendence neizpremenjena. Povpraševanje je za 1 vagon lepih orohovih hlodov, od 25 cm pre- mera dalje, od 2 m dolžine naprej fko vag. meja.

Žito

Položaj na žitnem trgu je neizpremenjen. Trgovci, ki si žele višje cene za pšenico ter se naslanjajo na dokaj slabe dovoze blaga na trg in producenti, ki niso izgubili upanja, da se bo vzdr- žala na svetovnih tržiščih hota, so uvideli, da cene za enkrat ne poidejo višje in da se kupci drže preveč rezervirano napram nastalemu položaju. Vseled tega je zavladalo precejšnje mrtvilo. Ko- ruza je čvrsta, vendar se cena ni bistveno izpre- menila. Za pšenično moko je malo zanimanja. Povpraševanje je le po pšeničnih otrobih, vendar je cena baškega blaga previsoka, da bi se kupčija izplačala.

V Ljubljani notirajo: Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post., plač. 30 dni, dobava prompna): pšenica 80 kg 2% za januar 285—287.50, za februar 290—292.50, marec 297.50—300, april 302.50—305, maj 307.50—310, moka Og vag. bl. fko Ljubljana 420—425, laplat- ska koruza 320, umetno sušena 310, primerno suha 295, ječmen 330—332.50.

Zaključkov ni bilo. Tendence čvrsta.

Sadje

Sveta življenje in vrvenje

Prva balkanska olimpijada

Svoječasno so se sporazumeli zastopniki balkanskih držav o priliki lanskim mednarodnim telovadnim svečanostim v Amsterdamu, da priredijo počeniš z letom 1929 vsako tretje leto balkansko olimpijado in meddržavne tekme v eni izmed balkanskih prestolnic. Ustanovili so balkanski olimpijski odbor, kateremu so zagotovili sodelovanje zastopniki Albanije, Bolgarske, Jugoslavije, Rumunije in Turčije. Zdaj objavlja odbor, da se bo vršila letos prva

Maršal Foch, znameniti francoski vojskovodja in vrhovni poveljnik zmagovite zavezniške vojske v svetovni vojni, je nevarno obolel.

balkanska olimpijada avgusta ali septembra meseca v Atenah. Iz razglasa je vidno, da so do zdaj prijavila svoje sodelovanje moštva, oz. posamezni zastopniki Bolgarske, Grčije in Turčije. Upajmo, da se pravočasno pobrigajo za prijavo tudi naši športni krogi. Saj bo imela balkanska olimpijada razen strokovnega še širši pomen, kot sredstvo za medsebojno zблиžanje in spoznavanje balkanskih držav.

Ženska volivna pravica v Romuniji

Kakor poroča »Adeverul«, bo nova romunska vlada o priliki revizije volivnega zakona dala volivno pravico tudi ženam. Ženska volivna pravica je obsežna že v romunski ustavi.

Naročene nezgode

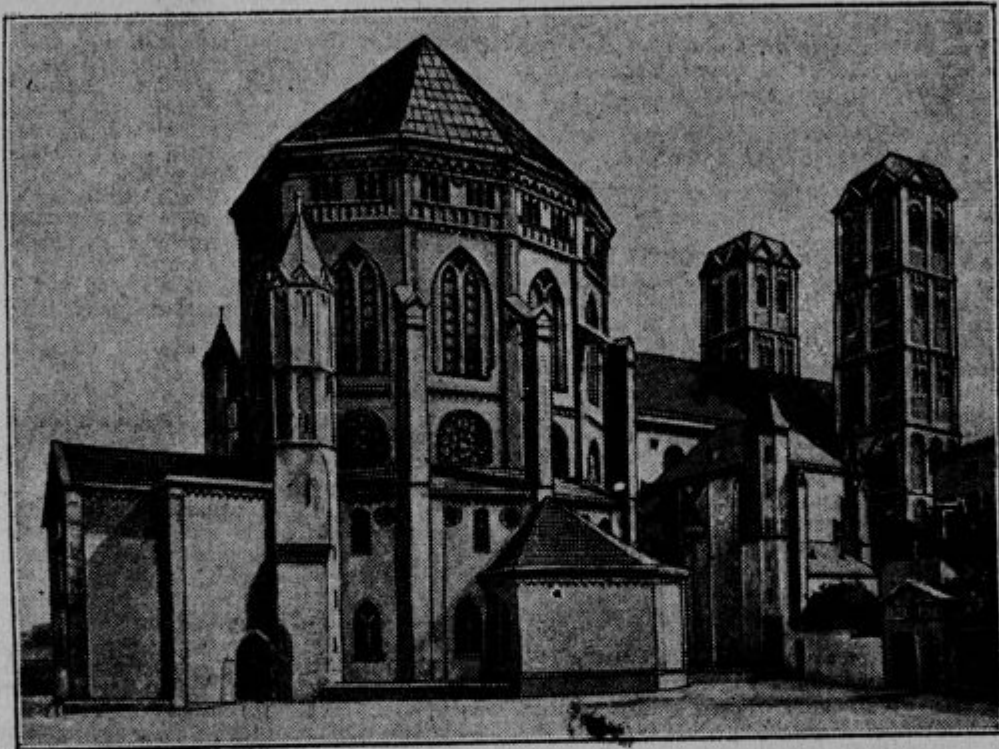
Ako bi bil nepoučen človek videl, ko je pred kratkim v bližini Andoverja na Angleškem drvel vlak z brzino 80 km, nasproti velikemu tovornemu avtomobilu, ki je stal na progi, bi mu gotovo sapo zaprlo in dogodek bi pomnil svoj živ dan. Vozač avta je za časa izstopil ter stopil daleč proč, vlak pa je z vso silo treščil v avto, nakar je nastala silna eksplozija in visok oblak dima se je dvignil iz razvalin. Ko se je dim polegel, je bilo videti, da je vlak ležal iztirjen ob progi. A vse to je bilo »narejeno« in sicer po naročilu nekega znanega filmskega podjetja. Ta »nezgoda« je stala podjetje nič manj kot dva milijona dinarjev.

V Evropi so take, naročene nezgode nekaj redkega, navadne pa v Ameriki, v deželi vseh možnosti. Največjo »nezgodo« so filmali pred

leti v New-Jerseyu ob reki South River. Vlak, v katerem so se seveda vozile le lutke, katerih so bila polna okna, je zavozil z mosta v vodo. Stroj je pri tem v resnici eksplodiral. Ko je bil vlak v vodi in eksplozija pri kraju, je skočilo v vodo 40, za to pripravljenih oseb. Vsi izmed teh pa niso bili prvovrstni plavalci, posebno v obleki ne in treba jih je bilo reševati, film pa je tako postal še bolj zanimiv in realističen.

Padanje v prepad je pri filmu nekaj vsakdanjega. Vendar pa je bil neki prizor, ko spuste v prepad avto, silno razburljiv in mučen. Nad reko Hudson je namreč čakalo pet operaterjev, da bodo v primernem trenutku pričeli s snemanjem. Grozen je bil prizor, ko je sredi pečin avto eksplodiral ter se razletel na tisoče koscev. Težak kos jekla je priletel v enega izmed operaterjev ter mu dobesedno glavo odtrgal.

Razburljivo je bilo filmanje, ko je igralec Gifford po dogovoru zavozil v morje. Nalog je imel, da spusti kolo, ko pade v vodo, sam pa da se reši s plavanjem na bližnji čoln. Ko pa je ta v divjem diru zavozil v vodo, se mu je kos obleke zapletel med kolo, ki ga je potegnilo na dno morja. Srečo pa je igralec imel, da je bilo blago slabo ter se odtrgalo tako, da je mogel splavati kvišku, sicer bi bil gotovo utonil, predno bi ga našli na morskem dnu in ga izmotali iz kolesa.

Ena najlepših arhitektonskih stavb v Nemčiji je cerkev sv. Gereona v Kölnu. Baje jo je dala sezidati sv. Helena v enajstem stoletju.

V Brightonu so na morski pečini filmali dramo. Eden izmed igralcev bi moral »pasti« preko 24 metrov visoke pečine v morje. Napravili so maskirano ograjo, za katero naj bi se igralce pri »padcu« skril. Toda mož je igral prerresnično, se nagnil pri padcu predaleč in v resnici padel v morje. Bil pa je slučajno prvovrsten plavec, vendar se je kljub temu le s težavo rešil, kajti, pri padanju v globino se je skoro popolnoma onesvestil. Največja narejena nezgoda pa je bila, ko so spustili v zrak star in neraben parnik. Osem igralcev je zlezlo na krov, a ker je parnik predčasno vrglo v zrak, so bili

vsi več ali manj ranjeni, enega pa je vrglo daleč v morje in nezvestnega so rešili.

Tudi naročene nezgode niso vselej brez nezdode.

Samomor dveh zdravnikov

Veliko senzacijo je izzval v Londonu samomor dveh 29 let starih dvojčkov dr. Arturja in dr. Sidneja Smitha, ki so ju našli s prevezanimi vratovi v stanovanju. Na vratih zaklenjene spalne sobe je bilo nabito sledeče obvestilo: »Narodu! Svoje življenje sva posvetila raziskavanju bolezni raka in radi tega sva popolnoma obubožala. Siromaštvo je vzrok najinemu dejanju.« Oba brata sta bila znana radiologa, ki sta ves svoj denar izdala za proučevanje bolezni raka. Kljub ponovnim prošnjam nista dobila od vlade nobene podpore.

Bolgarski visokošolci zoper alkohol

Sofijsko visokošolsko društvo za pobijanje alkoholizma je naprosilo ugledne politike, pisatelje, gospodarske in kulturne delavce, naj mu pošljejo svoja mnenja o škodljivosti pijančevanja za ljudstvo in o najboljših načinih pobijanja te nesreče. Zdaj bodo natisnjeni ti odgovori kot posebni zbornik. Izkupiček pa bo menda zadosoval za otvoritev prve bolgarske protialkoholne bolnice.

Velika nesreča na morju

Ob kitajski obali se je zgodila velika nesreča. Parnik »Hsinsvah« je med Shanghaiem in Hongkongom zadel na skalo in se potopil. Samo 25 potnikov so rešili, dočim so 103 moške posadke in 271 potnikov našli smrt v hladnih valovih morja.

Kitajska umetnost. Dcelej največja razstava kitajskih kiparskih in slikarskih del je bila otvorjena te dni v Berlinu. Slika predstavlja »Sedečega Budoo«.

V dveh treh vrstah

Pogumni vojak. Obmejni stražnik v bolgarskem črnemorskem pristanišču Varni je začel ob 7. zvečer 15. t. m. krik: »Na pomoč!« Pohitel je k mostu črez pristaniški kanal in zagledal, da se obupno bori neki mešanec zoper trojico z revolverji oboroženih napadalcev. Posrečilo se mu je enemu od njih iztrgati orožje, a oba druga sta ga vrgla na tla in bi gotovo izgubil življenje, če ne bi prišla pomoč. Vojak je oddal strel v zrak in napadel razbojnike z bodalom. Napadalcii so pobegnili. Oblasti so odredile preiskavo dogodka, ki je značilen za bolgarske razmere.

Predrzen roparski napad so te dni izvršili neznanzi zločinci v Breslavi. Okrog polnoči je vstopilo v predmestno gostilno več moških in oddalo na goste več streliv. Dva sta bila takoj usmrčena, ostali pa so bili od razbojnikov popolnoma izropani. Oblasti so razpisale veliko nagrado za izsleditev predrznih banditov, ki so v zadnjem času v Breslavi in okolici izvršili že več takih zločinov.

Krakatav deluje. Iz Batavije poročajo, da je znani vulkan Krakatav pričel delovati. Lava je zasula več vasi na vznožju tega vulkana.

Brezposelnost v Nemčiji zelo raste. V drugi polovici meseca decembra se je število brezposelnih, ki dobivajo državno podporo, povečalo za približno pol milijona.

Proti antialkoholnemu gibanju. V Budimpešti so lastniki vinogradov osnovali svoje društvo za zaščito svojih interesov. V posebni spomenici zahtevajo od vlade, da takoj prepove vsa antialkoholna društva.

Nemška križarka v naših vodah. Prvič po svetovni vojni je v jugoslovanskih vodah zopet plapolala nemška mornariška zastava. V Dubrovniku je prispela nova nemška križarka »Berlin« in bila nad vse pristrčno pozdravljena.

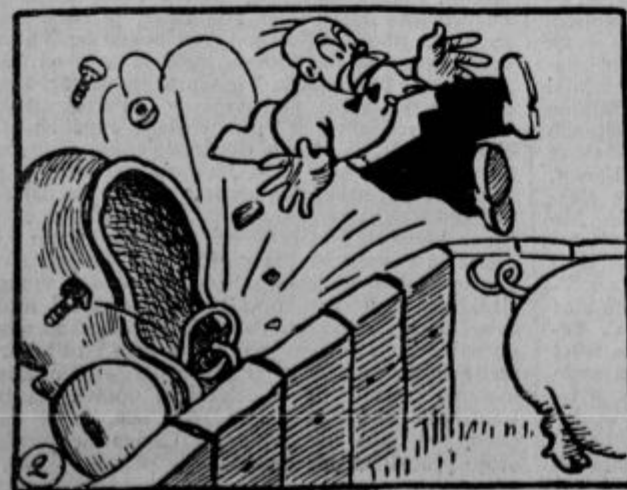
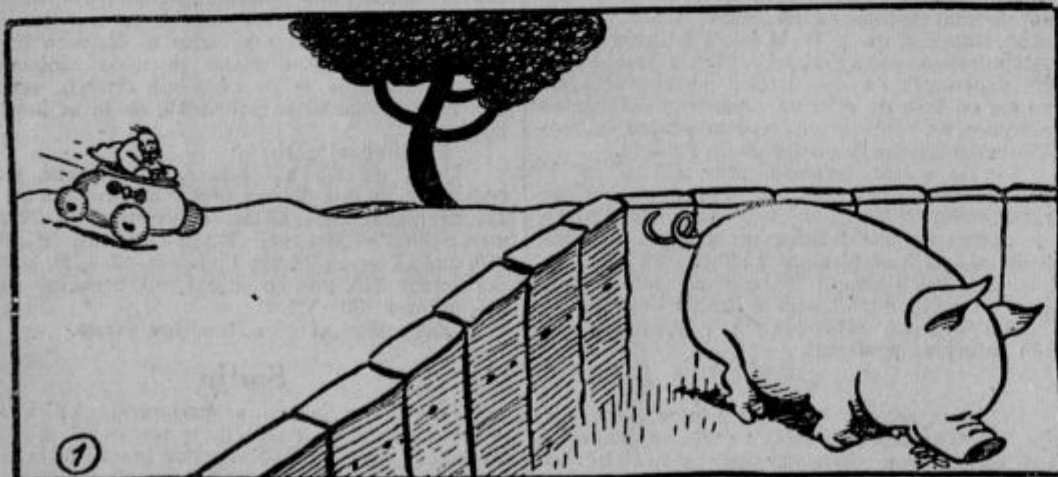
Kriza »armade spasa«. Po dvanajsturni nočni seji je tajni svet »armade spasa« s 55 glasovi proti 8 glasovom sklenil, da proglasi generala Bootha radi slabega zdravja za nesposobnega, da bi dalje vršil posle voditelja »armade spasa«. Booth je izjavil, da se ne pušči odstaviti. Kriza v vodstvu je nastala radi vprašanja nasledstva generala. Do volitve naslednika je prevzel vodstvo Boothov dolgoletni sotrudnik Higgins, katerega smatrajo tudi za najverjetnejšega naslednika.

Parker Gilbert odločno demantira vesti, da bo po končani konferenci strokovnjakov demisijsiral kot glavni agent za reparacije in vstopil v Morganovo banko.

»Pol litra vina, prosim.«
»Kakšnega pa?«
»Vse eno, je za slepca.«

Nedeljski izlet g. Modrijana

Če je mladini na smrt hudo

Svoboda je tveganje in mladina preje tvega nego odrasel človek. Zato je današnja doba tako nevarna mladini. Njene zablude in samoumori pričajo o tem.

Po velikih mestih so začeli sedaj snovati posvetovalnice za mlade ljudi. Kadar je mlademu človeku na smrt hudo ali ga skuša peklo potegniti na pot zločina, naj ima koga, ki se mu more brez strahu zaupati. Starši v takih trenutkih navadno niso primerno mesto, ker se jih mladostnik boji in dejansko večinoma nimajo potrebnega ravnotežja, da bi našli jasno pot v ravnanju z otrokom. V posvetovalnici pa najde mladostnik sicer tuje ljudi, toda razumevajoče in imajoče samo en cilj: da mu pomorejo iz stiske. Tu se mu ni bati nobene kazni, nobene ovadbe. Niti svojega imena mu ni treba povedati. Dosedanje izkušnje s posvetovalnicami so pokazale najlepše uspehe; marsikak mladostnik je v tišem hipu rešen, ko sme svojo stisko odkriti razumevajočemu človeku.

Doslej imajo posvetovalnice za mladostnike na Dunaju, v Chemnitzu, Nürnbergu in Berlinu; snujejo jih v Švici, a zanima se za njih tudi socialni oddelek Društva narodov. V posvetovalnicah delujejo mladi zdravniki in pravniki, ker se mladostnik pačraje zaupa človeku, ki mu je po starosti čim bližji.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta 1-50 Din ali vsaka beseda 50 nar. Najmanjši oglas 5 l. in. Oglas na devet vrstic se računa za 10. Za odgovor ne plačujemo. Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe isčajo

Kot ekonom

na kako veleposredstvo ali graščino želi priti 27 letni primorski Slovenec, točasno gospodarski adjunkt na Češkem. Deluje že nad 3 leta na posestvih s 50-90 ha orne zemlje ter je verziran v vseh panogah poljedelstva: žito, hmelj, sladk. pesa, krompir. Obvlada najmodern. gospodarsko knjigovodstvo, amer. in enostavno. — Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Ekonom« št. 539.

Službo določa

Konfekcijerko

v pletilni stroki, vsestransko izobražena in popolnoma samostojna — se sprejme. — Ponudbe: Ciril Vajt, Celje.

Kuharico

starejšo, samostojno — sprejme ugledna družina v sredini mesta. Plača dobro. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 507.

Potnika

ki potuje po Jugoslaviji v radio ali električ. stroki, ki bi vzel seboj tudi radio izdelke svetovnih tvrdk, sprejememo. — Ponudbe pod: Radio potnik na upravo Slovenca.

Šofer

preizkušen in izvežban, se išče za večje industrijsko podjetje v Beogradu. Reflektantje naj navedejo, kje in koliko časa so doslej šofirali. Izkušen mehaniki imajo prednost. — Ponudbe na upravo lista pod »Šofer« št. 388.

Deklica

14 do 18 letna, najraje sirota, brez staršev, se sprejme v pomoč gospodinj. Ponudbe na oglaš. oddelku »Slovenca« pod »Trgovina na deželi« št. 521.

Gospodinja

in gospodarsko družabnico z 80 do 100.000 Din sprejme na večje dobičkonosno vinogradniško in gospodarsko posestvo — starejši samski upokojenec. Kapital se vključi: obresti in plača po dogovoru. Ponudbe na naslov: »Gospodinja« št. 334 na upravo »Slovenca«.

Potnika

ki ima že svoje zastopstvo in bi obenem imel še pletenine, se išče za takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Pletenine« št. 537.

Igralca za pianino

se sprejme takoj v gostilni »Koroški dom«, Poljanska cesta št. 11.

Vnajem

Vinsko klet

s 3 založnimi sodi za 100 hl oddam na Selu št. 38. Janko Predovič, Ljubljana, Poljanska c. 73.

Lesno trgovino

v Varaždinu, s skladiščem, pisarno in stanovanjem, z letnim locoprometom 100-200 vagonov lesa, oddam v najem ali vzamem družabnika strokovnjaka s primernim kapitalom. Ponudbe pod »Varaždin 517« na upravo »Slovenca«.

Prostori lokal

z eno sobo in kuhinjo takoj oddam na prometni cesti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 537.

Prireditve

Orliška akademija v Domžalah

napovedana za 20. januarja, se ne vrši radi boleznih in se prestavi na še nedoločen čas. Odbor.

Pouk

Metoda Berlitz

Pouk francosčine, angleščine, italijanščine, nemščine itd. po profesorjih dotičnih dežel. Vsak profesor poučuje edino v svoji materinščini. — Prijave samo: Kralja Petra, trg 8/L, Ljubljana.

Denar

Družabnika

za novo filmsko podjetje v Sloveniji, sprejemem. — Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Film Maribor«.

Kupimo

Jamski les

Kupujem jamski les na progi: Slovenjgradec—Celje in Celje—Maribor. Obvezne ponudbe na Dragotin Korošec, Smarčno ob Raki.

Dívan in

knjižno omaro

kupim. — Josip Oblak, Glince XIII., cesta št. 11.

Hiša v Ljubljani

ne daleč od centra, za 100-200.000 Din, kupim. Ponudbe na upravo pod »Plačam takoj«.

Parni kotel

že rabljen, vendar v dobrem stanju, 12 Atm. pritiska, 50-60 m² kurilne ploskve ali vodocevi kotel 36 m², kupim. Ponudbe z natančnim popisom in ceno je poslati na upravo lista pod »Parni kotel« št. 547.

Prodamo

Hiša

novozidana, dvodružinska, naprodaj v predmestju Ljubljane. Naslov v upravi pod št. 492.

Trije kino aparati

malo rabljeni, se prodajo. — Miha Murko, Maribor.

Ne kupujte popreje

Opel automobila

dokler niste videli

8/40 PS — 6 cilindrov

MODEL 1929

KATEREGA SI LAHKO OGLEDATE NA RAZSTAVI
VERANDA HOTEL UNION
OD 20. DO 23. JANUARJA

NIZKA NARAVNA CENA — KRASNA OBLIKA — NAJDOVRŠENEJŠI STROJ — MALA POTROŠNJA BENCINA

PROSPEKTE POSILJA BREZPLACNO
JOS. ZIDAR, LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 31

NOVI 4/16 PS STIRISEDEŽNI: OPEL PORABI 61 BENCINA NA 100 km

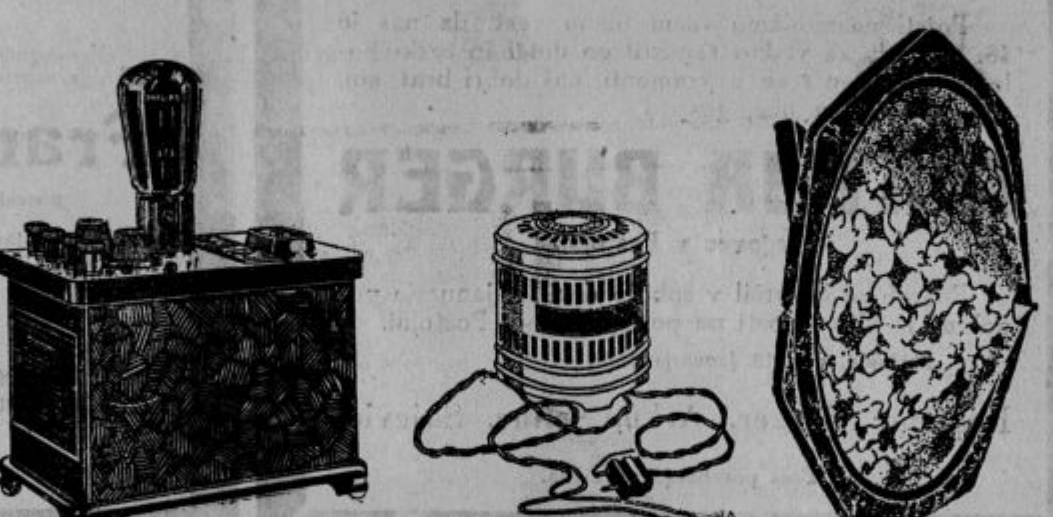
INVENTURNA-PRODAJA

97-147-167-197-

Želimo temeljito isprazniti!

HUMANIK

LJUBLJANA, Dunajska c. 1a, »Petoča«
MARIBOR, Gosposka ulica 17
CELJE, Aleksandrova cesta 1
PTUJ, Slovenski trg, »Petoča«

DOVRŠENI SPREJEM SAMO S
PHILIPSOVIMI
APARATI IN CEVMI
ZASTOPA:

NORIS K. D.

ZAGREB, GUNDULICEVA št. 26

PHILIPS

Obri

Pile

volnene in gobeline za tapetiranje pohištva, imale in najcenejše v zalogi Rudolf Sever, tapetnistvo, Marijin trg št. 2.

Dobro stoječi trgovci

želi prevzeti manufakturno blago v komisijo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 536.

A. Arhar in drug

Podjetje elektrotehničnih naprav in popravil.

Ljubljana VII

Celovška cesta št. 80

izvršuje elektrarne, elektroinstalacije, telefone, daljnovode itd. po najnižjih cenah. — Postrežba točna.

Puhasto perje

kg 38 Din, razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko. dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din. L. Brozović, kem čistio na peria. Zagreb, Ilica 82.

Pletenine

raznovrstne, cele obleke, vestje in puloverje, vse izdelano na stroji št. 12. Fino delo in nizke cene. Ponudbe na upravo lista pod »Fino delo« št. 538.

Razno

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Reslova cesta 24
nudi naložene vse vrste šminko in druge moderske izdelke.
Zahteva le centi!

Dr. G. PICCOLI, lekarnar v Ljubljani priporoča pri zaprtju in drugih težkih želodčnih in kuro

Gostilni čarji

Nabavite si pri nas naravna in izborna pitna vina po zmernih cenah. Vinarna CIGLAR i drug, imejitelj lastnih vinogradov, Šubica pri Zagrebu.

Tomažovo žlindro

zopet dobite pri

»Gospodarski zvezki« v Ljubljani.

Kože

vseh vrst divjačin KUPUJEM in plačujem po najvišjih dnevnih cenah, in sicer: lisčje, dihurjeve, zajčje, vidrove, jazbečeve in kože div. mačk.

ELIGIJ EBER, Ljubljana

Kongresni trg št. 7 — Zvezda.

Razpis

Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje na dan 18. februarja 1929 ob 11 dopoldne ofertalno licitacijo za prodajo sledečih približ. količin odpadkov:

- 38.000 kg od mešanega papirja
- 62.000 kg od rujava kartona
- 15.000 kg od belega kartona
- 3.500 kg od jutnih niti
- 600 kg od domačega platna
- 1.200 kg od jutnega platna
- 700 kg od motvoza iz prediva

Interesentom - tuzemcem je vložiti do 10 dopoldne dneva licitacije 5%, inozemcem 10% od ponudene vsote v gotovini ali drž. papirjih pri blagajni tobačne tovarne v Ljubljani.

Razpisani material, kakor specialni pogoji so na vpogled v ekonomatu tob. tovarne v Ljubljani.

Iz pisarne ekonomata tobačne tovarne v Ljubljani. — Tov. št. 160 ex 1929.

Izmed sodobnih književnih izdaj so

dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi

priznana tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu

Vsak zvezek stane broširan Din 45— elegantno vezan Din 60—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

STOLNA VINCENCIJEVA KONFERENCA SV. NIKOLAJA V LJUBLJANI
javlja vsem bratskim konferencam v ljubljanski in lavantinski škofiji, da je Božji
Plačnik poklical k Sebi dne 17. jan. t. l. prezasluznega in dolgoletnega delavca
na karitativnem polju, gospoda

IV. NEP. RÜGER-JA ST. častnega predsednika stolne konference

Prebalega rajnika pospremimo na zadnji poti v soboto 19. t. m. ob 4 popoldne.
Za pokojnika se opravi v četrti... ob pol 7 slovesna
zadušnica. V naših karitativnih vrstah bodi pokojnemu sobratu zagotovljen časten
spomin in njegovi duši trajna pomoč v molitvi.

Ljubljana, dne 18. januarja 1929.

Predsednik stolne konference.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom in znanecm, da je naš ljubljani
soproj. oče, tast in stari oče, gospod

DR. ANTON SCHIFFRER

okr. zdravnik v Ribnici, imejitelj reda sv. Save 4. razr.

po kratki bolezni, previden s tolažili sv. vere, preminul.
Pogreb blagopokojnega se vrši v nedeljo 20. t. m. ob 3 popoldne.
V Ribnici, dne 17. januarja 1929.

ŠTEFANJA SCHIFFRERJEVA roj. RUDEŽ, soproga.
TONČKA SCHIFFRERJEVA, LENKA LOVSINOVA roj. SCHIFFRER,
hčeri.
ANTON LOVSIN, zet. Marija LOVSINOVA, vnukinja.